

UPOKOJENEC

Glasilo izdaja: DU Lovrenc na Pohorju

Letnik: 13

Številka: 1

Lovrenc, december 2005

Uvodnik

Moč spomina je večja, kot si ga preprosto predstavljamo. Mnogi dogodki, ki jih niti ne zaznavamo ali se jih ne zavedamo, so skrbno shranjeni v naši podzavesti, ki deluje neodvisno od našega razuma in zavestne želje. V naši zavesti ponavadi ostanejo lepi dogodki, pa tudi manj lepi, taki, ki jih želimo ohraniti. Saj od spominov, kot mnogi pravijo, tudi živimo, zlasti v poznejših letih življenja. Ob določenih sedanjih dogodkih, spleti, obletnicah ali podobnem, pa je spomin še močnejši. Sile spomina, kot je eno svojih ljubezenskih pesmi poimenoval naš največji pesnik dr. France Prešeren, ni mogoče ustaviti.

Lepi spomini plemenitijo duha človeka, mu vlivajo novo voljo, mu dajejo moč in ponovno hrepenenje po nečem novem, lepem, na tem svetu dosegljivem. Tam, kjer je volja, je tudi pot, pravi eden izmed naših rekov. To je tudi resnično.

Človeku v poznejših letih, ko v njem prevladujejo modrost, izkušnje in znanje, moč spomina lahko veliko pomeni in pomaga. Spomini iz preteklosti in sedanjosti so mu lahko kašipot za nove odločitve in doživetja. Naj povem eno misel ali dejstvo iz Cankarjevih del, ko je pisatelj zapisal: »Domovina, ti si kakor zdravje.« Ali ni to lepa, spoštovanja vredna misel in spomin na domovino, ki je resnično ena sama. Zelo radi rečemo: »O, domovina, o, mati moja.«

Da je spomin še lepši, plemenit in nepozaben, pripomore tudi zvestoba. Saj bi brez nje bilo težko živeti popolno človekovo življenje. Dostikrat zvestoba zahteva velik davek, rojeva pa najbolj žlahtne, čustvene, pristne in osrečujoče medčloveške odnose.

V pesmi »SONETJE NESREČE« je naš največji pesnik dr. France Prešeren zapisal: »Zvesto srce in delovno ročico za doto, ki je nima milijonarka, bi bil dobil z izvoljeno devico.«

V času, ko je nastajal SONETNI VENEC, se je pesnik globoko zamislil in spominjal na dom, očeta, na domače in na svojo rodno vas Vrbo, ko je dejal: »Da bi uka želja me iz tvojga sveta spejala ne bila, goljofiva kača.« V zadnji kitici iste pesmi pesnik pravi: »Mi mirno plavala bi moja barka, pred ognjem dom, pred točo mi pšenico, bi bližni sosed varoval – svet' Marka.«

Pesnik dr. France Prešeren je ostal »ZVEST« pesništvu od zelo rane mladosti pa do groba. Ko je nastajala Prešernova največja pesnitev »SONETNI VENEC«, s katero je dvignil slovensko poezijo v evropski okvir, je v prvi kitici Sonetnega venca zapisal:

»Poet tvoj nov Slovencem venec vije,
iz petnajst sonetov ti tako ga spleta,
da magistrale, pesem trikrat peta,
vseh drugih skupaj veže harmonije.«

Za dobro počutje starejšega, pa naj ob zaključku tega uvodnika povem še to: »Čimveč lahko starejši človek stori zase in svoje zdravje, če upošteva preventivne ukrepe za ohranitev

zdravja, ki jih je napisal zdravnik gospod Franc Beigot, dr. med., spec.« (Glej poglavje naše zdravje).

Iz lastnih izkušenj povem še to: »Da ohranimo naše zdravje, uživajmo čimveč enostavne zdrave hrane z veliko balasta.« Nikakor ne pozabimo na športna udejstvovanja, kot so: telovadba, plavanje, smučanje, kegljanje, hoja, balinanje. Ne smemo istovetiti fizičnega dela s športom, ker ne prinaša enakih rezultatov. Tudi ples, ki poleg razgibavanja prinaša še prijetne občutke in zahteva veliko porabo kalorij (polka, valček, moderni ples); daje velikokrat nepozabne občutke in spomine.«

Vaš urednik:
Jožef Javornik, oec.

NOVOLETNA ŽELJA

Novo leto – čas želja, upov in sanj,
vsi smo polni pričakovanj.

Naj vam bo v novem letu lepo,
hudega nič in zdravje naj bo.
Prijazna beseda in topla dlan
naj vam olepša vsak novi dan.

Ančka Dover

S
R
E
Č
N
O

2006

Navada je, da ob zaključku leta pogledamo nazaj in opravimo analizo o opravljenem delu. To mora še posebej veljati za funkcionarje na občinski ali državni ravni, ki radi mnogo obljublamo (predvsem v predvolilnem času), realnost pa je mnogokrat drugačna. Osebo nisem naklonjen tovrstnemu pretiravanju, pa se vendar včasih zgodi, da projekt, v katerega vložiš mnogo truda, znanja in zagnanosti, ne uspe in ne uspe. V našem primeru je to zagotovo izgradnja doma starostnikov. Na občinskem nivoju smo postorili vse, kar je bilo mogoče, na državnem nivoju pa se stvari kar nočejo premakniti, zato upam, da bosta naša dva poslanca skušala svoje obljube, dane pred volitvami, tudi realizirati.

Leto 2005 so zaznamovale predvsem tri investicije: izgradnja kanalizacije, vodovoda in obnova prostorov stare šole. Potek del je mogoče razbrati iz informacij, ki jih posredujemo na vsaki seji občinskega sveta. Ker vemo, da nimate vsi možnosti spremljati lokalnega programa Moj tv ali spletne internetne strani, vam v nadaljevanju posredujem informacije, podane na zadnjih dveh sejah občinskega sveta.

In katere investicije pripravljamo za naslednje proračunsko leto 2006:

- nadaljevali bomo izgradnjo kanalizacije v Vrtni in Drvarski ulici, dokončali črpališča in priključke objektov, ki v fazi gradnje niso bili realizirani, ob tem bomo obnovili dotrajane asfaltno površine in projekt v celoti dokončali predvidoma do sredine leta 2006;
- vzporedno z izgradnjo kanalizacije bomo obnovili vodovodno omrežje;
- nadaljevali bomo z obnovo stare zgradbe osnovne šole (ureditev podstrešja, stopnišča in dokončanje fasade) in pričeli obnavljati montažni prizidek šole;
- načrtujemo izdelavo projektov za investicijsko obnovo lokalnih cest: Sgerm – Pinter rida, Kurja vas – Rdeči Breg, Činžat – Gornja Ruta;
- postopno bomo nadaljevali z obnovo javne razsvetljave;
- intenzivno bomo pripravljali nove prostorske dokumente, da bomo v skladu z zakonodajo imeli leta 2007 sprejet prostorski red naše občine, ki bo omogočal prihodnje posege v prostoru.

Da bo mogoče vse načrtovano tudi izpeljati, je potrebno zagotoviti finančne vire, ki jih predstavljajo sredstva občinskega proračuna, nepovratna sredstva države in sredstva občank in občanov, ki plačujejo občinske storitve (komunalne dajatve, plačilo vrtca, stavbna zemljišča, stanarine idr.). Brez rednega poravnavanja teh obveznosti prihaja do izpada sredstev v proračunu in posledično do manjšega obsega investicijskih vlaganj. Zavračanje navedenih plačil pomeni višje stroške v prvi fazi za lokalno skupnost, pozneje pa za vsakega zavezanca osebno. V naši občini obstaja nekaj standardnih neplačnikov storitev, ki so prepričani, da so lahko javne storitve brezplačne. Ker jih v mnogih primerih ščiti pomanjkljiva zakonodaja, jim to tudi uspeva. Ponovno opozarjamo, da ne bomo dopustili, da tovrstne terjatve zastarajo in posamezniki bodo čez leto ali dve ugotovili, da so z svojim nevestnim početjem ogrozili svoje premoženje. Jasno je, da ne grozimo socialno ogroženim posameznikom, če pa so med njimi tudi taki, ki se niso pripravljali dogovoriti za način plačila dolga ali odložitve plačila, po našem prepričanju niso ogroženi, temveč neodgovorni.

Informacije župana – 24. in 25. redna seja občinskega sveta

Kanalizacija – dela nekoliko kasnijo predvsem zaradi pogostih padavin v poletnih mesecih. V zaključni fazi je izgradnja v Počitniškem naselju, kjer je bila ob sofinanciranju krajanov izvedena tudi proti prašna zaščita makadamskega dela cestišča. Paralelno z izgradnjo obnavljamo tudi vodovodno omrežje. Dela na cesti od Križne cerkve do klanca na Vuhredu so končana, obnova je trajala izredno dolgo, saj je bil potreben izkop do globine petih metrov in kasneje stabilizacija terena, ki je bila ovirana zaradi nenehnih padavin. Cesta je bila zaradi dotrajanosti v celoti na novo asfaltirana. Trenutno pote-

kajo gradbena dela na Gozdni poti, na cesti proti Puši, v mesecu novembru pa načrtujemo tudi pričetek del v Vrtni ulici. Zaradi vdorov meteorne vode v kanalizacijsko omrežje v preteklih neurjih je bilo izvedenih nekaj dodatnih ukrepov odvodnjavanja v jaških na Kovaški cesti, zamenjani so bili litoželezni pokrovi na cestah in izvedena sanacija v razbremenilnem jašku na Mariborski cesti. Ob izgradnji kanalizacije izvajalci sanirajo posamezne ovire na cestah in izvajajo nujne širitve na posameznih odsekih. Zaradi izredno neugodnega kredita, ki ga je leta 2001 najel koncesionar pri Ekološkem skladu, smo na Ministrstvu za okolje in prostor pričeli aktivnosti za refinanciranje kredita, v kolikor pa to ne bo mogoče, se dogovarjamo s koncesionarjem za predčasno odplačilo starega in najetja ugodnejšega kredita. Na ta način si želimo zagotoviti nekoliko prostora za oblikovanje nove cene storitev, ko bomo po dokončanju kanalizacije morali v ceno vključiti tudi stroške odvajanja odpadnih vod in stroške predelave grezničnega blata. Ponovno prosimo vse zavezanke, ki pogodb o priključnini še niso podpisali, da to končno storijo. Od okoli 630 zavezancev jih je 40 takih, ki tega še niso storili. Polovica jih ima opravičljiv razlog (prodaja hiše ali denacionalizacija), 20 zavezancev pa podpis pogodb še vedno bojkotira. Ker nekatera gospodinjstva še vedno spuščajo meteorne vode v kanalizacijski sistem, smo naročili snemanje hišnih priključkov z video kamero. Trenutno je meteorne vode mogoče spuščati v mešani sistem kanalizacije v strnjemem trškem naselju. Po izgradnji ločenega kanalizacijskega sistema ob obnovi državne ceste, pa bo tudi tukaj potrebno meteorne in fekalne vode ločevati.

Odvajanje meteornih vod – ob izgradnji kanalizacijskega sistema je bilo izvedeno kar nekaj odvajanj meteornih vod ob Kovaški cesti in Cesti ob Radoljni: Predelava lesa Šumer, načrtovana je sanacija izgrajenega sistema na lokaciji Čeh in Žaucer, izgrajeni so odcepi pri Španbauerju, odcep v novi ulici Sončna pot, odcep pri Kmetcu za odvajanje dela Šercerjeve poti, odcep pri Pekarni in izgradnja v Ulici pod bregom in Žagarski poti, odcep Jeger za novo ulico Brezočnik-Podlesnik, odcep pri trgovini Brezočnik in odvajanje iz Ceste vstaje, odcep pri Bitnerju, v načrtu je izgradnja sistema za odvajanje Šercerjeve poti proti Sončni poti, obnova sistema v Vrtni ulici in na Drvarski poti. Prepričani smo, da smo na ta način razbremenili pritisk podtalnice na mnoge objekte ob omenjenih lokacijah in zagotovili odvajanje meteornih vod tudi za kasnejšo izgradnjo pločnikov in meteorne kanalizacije ob njih. Lastnike objektov ob občinskih cestah opozarjamo, da je spuščanje meteornih vod na cesto prepovedano. Priporočamo koriščenje ponikovalnic, ki so z izgradnjo sistema kanalizacije postale odveč.

Snaga – na osnovi evidence odvoza gospodinjskih odpadkov ugotavljamo, da 51 gospodinjstev (5 %) ni vključeno v nobeno obliko odvoza. Javno podjetje Snaga ima nalogo, da opravi pri navedenih zavezancih obisk in jih vključi v sistem odvoza. Posameznike, ki bodo sodelovanje odklonili, bomo kot občinski organ prijaviли odgovorni inšpekciji. Končno smo prejeli cenik za plačilo storitev v Zbirnem centru. Proti plačilu bo mogoče odlagati avtomobilske gume, ravno steklo in salonitne plošče (ravno okensko steklo – 110 sit/m², ostalo ravno steklo – 250 sit/m², gume za osebna vozila brez platišč – 450 sit/kos, s platišči – 550 sit/kos, traktorske gume brez platišč – 3300 sit/kos, s platišči – 5500 sit/kos, salonitna kritina in cevi – 75 sit/kg). V mesecu septembru nas je obiskal novi v. d. direktorja Javnega podjetja Snaga, g. Stanislav Žagar. Opozorili smo ga na nereseno vprašanje potrditve cen komunalnih storitev, glede odvoza kosovnih odpadkov iz Zbirnega centra. Prav tako nismo prejeli letnega poročila o obratovalnih stroških centra, zato zadržujemo plačilo izstavljenih računov. Glede sodelovanja pri izgradnji kompostarne smo ga seznanili z odločitvijo, da občina pri investiciji ne bo sodelovala, da pa je pripravljena zato sprejeti nekoliko višjo ceno prevzema bioloških odpadkov, ki jih je na podeželju sorazmerno malo. Ker se pripravljajo nova zakonodaja na področju odpadkov iz pokopališč, načrtujemo v

bodoče ločeno zbiranje odpadkov sveč in ostalih bioloških odpadkov. Ponovno opozarjamo vse, ki odlagajo kosovne ali gospodinske odpadke v zabojnike pri pokopališčih, da je to strogo prepovedano. Zaradi neupoštevanja navodil bomo v bodoče morali plačevati višjo ceno odvoza iz pokopališč, zato prosimo, da naključni očividci neodgovorne posameznike prijavljajo odgovornim delavcem občinske uprave.

Cegor – v mesecu avgustu je Urad župana Občine Hoče–Slivnica sklical članice konzorcija (brez Mestne občine Maribor), da se izjasnijo glede nadaljnjega sodelovanja v konzorciju Cegor. Glede na to, da je kar nekaj članic probleme odpadkov rešilo in želijo izstopiti iz konzorcija brez odškodninskih zahtevkov, je bil sprejet sklep, da vodstvu Mestne občine Maribor predlagamo sporazumno ukinitve konzorcija, po predhodni analizi vseh finančnih obremenitev za posamezno občino. Občine, ki bi želele rešiti problem odpadkov v povezavi z Mestno občino Maribor, sklenejo z njo večstransko pogodbo. Na sestanku je bil sprejet tudi sklep, da občine umaknejo tožbene zahtevke do Občine Šentilj. Dogovora z Mestno občino Maribor še nismo dosegli, načrtuje pa se sklic naslednje seje konzorcija.

Čistilne akcije lovcev in ribičev – Ribiška družina Ruše nam je poslala poročilo o čiščenju potoka Radoljne skupaj z lovci. Akcije se je udeležilo 20 članov, nabrali so 50 vreč odpadkov. Hvala ribičem in lovcem ter opozorilo vsem, ki onesnažujejo okolico, da prenehajo s tem početjem, kajti drugi morajo za njimi pospravljati!

Industrijska cona – v coni je bil položen VN kablovod in montirana nova transformatorska postaja 250 kW. V proračunu 2006 moramo za to zagotoviti finančna sredstva za sofinanciranje v višini okoli 4 milijone tolarjev. Celotna investicija je ocenjena v višini 10 milijonov tolarjev.

Državne ceste – na osnovi reakcij Policijske uprave Maribor in inšpekcije za državne ceste o vzdrževanju ceste Lovrenc–Pesek je bilo s strani Direkcije RS za ceste naročeno investicijsko vzdrževanje omenjenega odseka (očiščeni jarki, dodatno gramoziranje, sanirani propusti in kamnite zložbe, dodatne odbojne ograje ...). Zaradi pobude na občinskem svetu smo naročili idejno tehnično zasnovo za nove prehode za pešce v Kurji vasi in pri pošti v Spodnjem trgu. Na osnovi omenjene dokumentacije je Direkcija RS za ceste izdelala projektne pogoje, ki zahtevajo izgradnjo pločnikov, avtobusnih postajališč, javne razsvetljave, prepoved parkiranja pred poštnim uradom idr. Ocenjujemo, da to ni mogoče zagotoviti pred celovito obnovo državne ceste po letu 2010.

Cesta na Kumen (smučišče) – zaradi ponovne oživitve prizadevanj prizadetih krajanov za izgradnjo omenjene dostopne poti, predlagamo, da med seboj izberejo predstavnika ali predstavnico, ki jih bo zastopal-a v pogovorih z občino, Zavodom za gozdove in lastniki zemljišč. Ker je na tem področju že bil izdelan idejni projekt regionalne povezave na Klopni vrh, bomo na Družbi RS za državne ceste skušali pridobiti omenjeno dokumentacijo, na osnovi katere je bila določena trasa. V nobenem primeru pa se ne bo mogoče izogniti soglasjem lastnikov zemljišč na omenjeni trasi, kar pričakujemo kot prvo aktivnost zainteresiranih krajanov.

Jakobova pot – pozvani smo bili, da sodelujemo pri turističnem projektu, ki ga sofinancira Evropska unija prek fundacije Phare. Pot se prične v Avstrijskem Gradcu in se nadaljuje proti Lipnici, skozi Kungoto, Maribor, Ruše, Lovrenc na Pohorju proti Dravogradu in naprej do Lavamuenda, vse do Santiago de Compostela v Španiji. Po tej poti se potuje peš ali s kolesi. Glavne dejavnosti, v katerih bomo sodelovali, so označitev poti, priprava vodiča, spletne strani in promocija.

Bazna antena za prenos omrežja UMTS – na osnovi notarsko overjene pogodbe se je pristopilo k pripravi dokumentacije. V kolikor bo mogoča varianta pritrditve droga na strešno konstrukcijo se bodo dela pričela predvidoma še v letošnjem letu. V primeru da bo drog potrebno pritrjevati na koti 0,00 m, bo za to potrebno gradbeno dovoljenje in postopek se bo najverjetneje zavlekel v prihodnje leto. Ob zaključku montažnih del je predvidena zamenjava celotne strešne kritine Kulturnega doma, ki je že v celoti dotrajana. S tem bomo na področju naše občine zagotovili prenos mobilne video telefonije.

Investicije v šolski prostor – po pridobitvi soglasja Ministrstva za finance smo vodili postopek javnega naročila za izbor izvajalca. Na razpis sta se prijavila le dva kandidata, odločili pa smo se za Gradbeno podjetje Radlje, ki je bilo cenovno bolj ugodno. Dela 1. faze, ki zajemajo obnovo stare šole in prizidka, so bila oddana v višini 352 milijonov sit. Začetek del je bil načrtovan takoj v začetku meseca julija 2005. Na Ministrstvo za šolstvo in šport smo poslali tudi vlogo za spremembo dinamike financiranja, ki predvideva zagotavljanje lastnega deleža lokalne skupnosti v letih 2005 do 2007. Z veseljem lahko ugotovimo, da so gradbena dela 1.a faze obnove stare šole v polnem teku. Z manjšim zamikom smo do pričetka pouka uspeli obnoviti prostore vseh razredov in sanitarije ter zagotoviti nemoten potek pouka. Trenutno se izvaja obnova fasade, v zadnjih mesecih leta pa bo stekla obnova podstrešja. Za vse razrede je bila nabavljena nova oprema, za prostore na podstrešju pa bo v večini uporabljena obstoječa oprema. Zaradi izredno dotrajane strehe otroškega vrtca smo le-to morali obnoviti v mesecu oktobru, čeprav smo zamenjavo kritine načrtovali ob obnovi 1.b faze (montažni prizidek).

Prireditveni center – v času Jezernikovih dni je bilo moteno delovanje centra, za kar se vsem obiskovalcem opravičujemo. V klubskem prostoru do nadaljnjega deluje Info točka. Vse zainteresirane iskalce zaposlitve pozivamo, da se informacij v povezavi s tem poslužujejo. Informator je gospod Herbert Schwikart, ki je za te namene opravil usposabljanje pri Skladu za usposabljanje človeških virov. Ker je v počitniškem času prišlo do kraje opreme v računalniškem prostoru in ker prihaja na prireditvenem prostoru do kaljenja nočnega miru, načrtujemo v proračunu 2006 namestitve zapornice in video nadzor. Dodatni nepotrebni stroški onemogočajo nadaljnje opremljanje centra. Prosimo za razumevanje!

Dom starostnikov – sredi letošnjega leta smo dočakali obisk predstavnikov Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki so si prišli ogledat lokacijo, predvideno za gradnjo doma. Glede na to, da smo kandidirali v povezavi z Domom Danice Vogrinc v Mariboru, je bila naša vloga in sam pristop dobro ocenjena, saj obnova domskih kapacitet v Mariboru predvideva zmanjšanje števila postelj na račun višjega standarda (trenutno so v uporabi tudi štiriposteljne sobe). Kdaj bo do realizacije projekta prišlo, je odvisno predvsem od tega, ali bodo v državnem proračunu 2006 in 2007 zagotovljena sredstva za obnovo Doma Danice Vogrinc.

Družinski pomočnik – kot je znano, smo se občine preko naših združenj pritožile glede uvajanja novih storitev na področju oskrbe starejših invalidnih oseb, saj država ni predvidela finančnih posledic za občine. Pri tem smo bile občine uspešne, zato ministrstvo pripravlja nove rešitve. Ker je v vmesnem obdobju Center za socialno delo že izdajal odločbe upravičencem do navedene pomoči, bi občina nastale stroške dela morala poravnati že v letu 2005. Ker pričakujemo, da bo v prihodnjem letu obveznost prevzela država, bomo finančna sredstva za pokrivanje stroškov za leto 2005 zagotovili v rebalansu proračuna 2005.

Vlogi za podelitev koncesije – gospa Metka Fišer Zobovič, dr. med., spec. splošne medicine, je na občino naslovila vlogo za podelitev koncesije za opravljanje dejavnosti kot zasebnica. Ker nimamo pomislekov za predlagani način poslovanja, smo v upravi pričeli postopek za podelitev koncesije. Postopek je bil uspešno končan in zdravnica že deluje v zasebni praksi. V obdobju med obema sejama je prispela tudi vloga za podelitev koncesije na področju patronažne službe. V postopku pridobivanja soglasij pristojnih organov je prišlo do težav glede delitve teritorija, saj v skladu z Zakonom o zdravstvenem zavarovanju v področnem dogovoru za leto 2005, ni mogoče podeliti koncesije za področje, ki zajema več kot 2374 prebivalcev. Dogovor je bil dosežen na način, da v bodoče Zdravstveni dom Adolfa Drolca pokriva preostanek 776 prebivalcev naše občine z izvajalco, ki si je že sedaj delila področje s patronažno sestro gospo Danico Hriberšek, ki dobiva status zasebnega zdravstvenega delavca. Gospa Danica Hriberšek bo opravljala storitve na področju: Lovrenc – del, Puščava, Rdeči Breg – del in Recenjaki.

Najemna pogodba za uporabo prostorov v Zdravstvenem domu in prenos nepremičnine Zdravstvenega doma Lovrenc na Pohorju med osnovna sredstva v lasti občine – za potrebe izvajanja koncesijske dejavnosti smo sklenili z zdravnico, gospo Metko Fišer Zobovič, dr. med., najemno pogodbo za prostore ambulate in pomožnih prostorov v velikosti 65 m². Cena najema kvadratnega metra je bila določena na osnovi primerjav z ostalimi koncesionarji v višini 3,5 EUR mesečno, ob plačilu vseh funkcionalnih stroškov uporabe prostorov. Ker bo imela patronažna sestra gospa Danica Hriberšek dejavnost prijavljeno na domačem naslovu, bomo prostore za potrebe druge patronažne sestre, ki ostaja v javni ustanovi, zagotovili v nadstropju. Taka razporeditev nam omogoča zagotovitev prostorov za potrebe policijske pisarne v pritličju objekta. Na našo pobudo se z Zdravstvenim domom Adolfa Drolca dogovarjamo za prenos osnovnega sredstva Zdravstvenega doma v upravljanju med osnovna sredstva v lasti občine. To nam bo omogočilo zaračunavanje najemnine tudi za prostore zobozdravstvene ambulante, saj je sedanja ureditev, ko je bil upravljelec dolžan zagotavljati investicijsko vzdrževanje objekta in nabavo opreme, neprimerna. Podatek, da je bila ocenjena vrednost dosedanje opreme v zdravstveni ambulanti v višini 150.000 tolarjev, govori sam zase.

Obdaritev staršev in novorojenčkov – ker ponovno prihaja do nesporazumov, obveščamo vse starše, da obdaritev zajema novorojenčke, rojene v obdobju od enega materinskega dne do drugega, in ne rojene v tekočem letu. Edini pogoj za enkratno finančno pomoč je stalno prebivališče v naši občini. V kolikor bi prišlo do napake pri evidencah, vas prosimo, da nas o tem obvestite.

Razpisi – na 13. redni seji kolegija županov statistične regije Podravja smo bili seznanjeni s pogoji kandidiranja za državna sredstva iz naslova neposrednih spodbud za leto 2006. Občina Lovrenc na Pohorju bi lahko za leto 2006 prijavila projekte regijskega značaja, investicijske vrednosti 43,6 milijonov tolarjev, ob lastni udeležbi 13,5 milijonov tolarjev (vrednosti so višje, ker v preteklem letu nismo kandidirali, saj nismo bili sposobni zagotoviti lastnega deleža). Po naši oceni so potrebe po investicijskih vlaganjih v naši občini predvsem na lokalnih cestah, zato smo nameravali kandidirati na tem področju. Žal v letu 2005 to ni bilo več mogoče zaradi določila, da lahko občine kandidirajo le z lokalnimi cestami, ki povezujejo dve ali več občin. Glede na to, da je vlada za leto 2006 in 2007 ponovno zagotovila sredstva in možnost kandidiranja tudi za lokalne projekte, računamo, da bomo lahko za obnovo lokalnih cest pridobili tudi nepovratna državna sredstva.

Donacije / prireditve:

- Ob zaključku obnove Mercatorjevega marketa v Gornjem trgu je bila organizirana otvoritvena slovesnost, na kateri je občina od družbe Mercator prejela bon v višini 200.000 sit za nakup fitnes orodja.
- Prav tako je družba Megametal iz Ruš na osnovi donatorske pogodbe prispevala znesek 500.000 sit za izvedbo prireditev ob Jezernikovih dnevih in nabavo fitnes orodja. Prosimo predstavnike društev, sekcij, šole idr., da na omenjeno družbo ne pošiljajo vlog za donatorstva in sponzorstva, ker je z vodstvom dogovorjeno enkratletno sofinanciranje dejavnosti prek občinskega proračuna. Hvala za razumevanje. Ocenjujemo, da bomo do četrtega kvartala leta 2005 zbrali potrebno vsoto donatorskih sredstev za opremo fitnes prostora v Prireditvenem centru. Ker imajo gospodarske družbe v občini in v soseščini posluš za sofinanciranje interesnih dejavnosti, je tem manj razumljivo, da se med uporabniki prostorov Prireditvenega centra še vedno najdejo posamezniki, ki uničujejo opremo!?
- Iz družbe Krka Novo mesto je Zdravstveni dom v Lovrencu na Pohorju prejel kot donacijo Defibrilator, ki v celoti nadomesti EKG, in ki je v oddaljenih krajih od centrov urgentne pomoči izrednega pomena. Iskrena hvala!
- V mesecu juniju 2005 smo obiskali na njenem domu našo najstarejšo občanko gospo Pavlo Grabner, ki je dopolnila starost

100 let. Presenetila nas je njena živahnost in razgledanost, kar kaže na to, da je mogoče tudi v poznih letih ohraniti vitalnost s pravim načinom življenja. Obisk je bil po dogovoru s hčerko opravljen z zamudo, saj je bila gospa nekaj časa odsotna zaradi bivanja pri svojih hčerkah.

- V mesecu juniju ob prazniku Dneva državnosti je bila organizirana medobčinska proslava, tokrat v organizaciji Občine Ruše, na Ruški koči. Organiziran je bil tudi avtobusni prevoz, sodelovali so naši praporščaki, škoda le, da se je prireditve udeležilo skromno število naših občank in občanov.
- V mesecu juniju 2005 je bila organizirana okrogla miza na temo zasvojenosti v naši družbi. Prisoten je bil tudi direktor Urada za droge dr. Krek. Razprava udeležencev bo pripomogla k pripravi programa dela Lokalne akcijske skupine (LAS), ki je bila ustanovljena kot posvetovalno telo župana. Njena osnovna naloga bodo aktivnosti na področju preventive v družinskem, šolskem in lokalnem področju.
- V mesecu oktobru je bilo v organizaciji »Lokalne akcijske skupine« organizirano predavanje na temo zasvojenosti, s poudarkom: Kako vzgajati, da bi otrok laže rekel drogam: Ne! Izredno zanimivo predavanje je vodil duhovnik dr. Karel Gržan, ki je na istoimensko temo izdal tudi knjigo posvečeno Don Pierinu Gelminiju, znanemu ustanovitelju komun za odvisnike. Mladostnike in starše vabimo, da se v bodoče v večjem številu udeležujejo tovrstnih predavanj, saj pred to kugo stoletja ni varen nihče.
- Srečanje starejših občank in občanov z županom – tudi letos je bilo v mesecu oktobru organizirano srečanje vseh, ki so dopolnili osemdeset in več let. Redno se udeležuje srečanja okoli dvajset starostnikov, čeprav šteje ta populacija preko sto občank in občanov. Čestitamo! V prihodnjem letu načrtujemo to mejo znižati na 75 let, ker želimo, da na srečanje pride večje število povabljenih. Pridite, ne bo vam žal. Za te namene organiziramo po potrebi tudi prevoz.

Jezernikovi dnevi / občinski praznik – za nami so dnevi športa, kulture in zabave. Čestitke Odboru za organizacijo prazničnih dni in vsem posameznikom, sekcijam in društvom v občini. Izredna prizadevnost vseh organizatorjev zagotavlja izvedbo vseh načrtovanih prireditev s skromnimi sredstvi okoli 4 milijone tolarjev.

Pritožba stanovalcev Ob Radoljni 76 – s strani lastnika objekta smo prejeli vlogo prizadetih stanovalcev, ki se pritožujejo nad sostanovalcem, ki s svojim ravnanjem ogroža njihovo varnost. Na Center za socialno delo v Rušah smo posredovali navedeno vlogo z zahtevo, da organizirajo razgovor s sorodniki imenovanega, ob vključitvi osebne zdravnice in policije.

Notranje revidiranje finančnega poslovanja občine – ker smo tretje leto zapored presegli bilančno vsoto proračuna v višini 500 milijonov tolarjev, smo v skladu z zakonodajo dolžni izvesti notranjo revidiranje zaključnega računa 2004. Na razpis so se prijavili trije ponudniki, najugodnejša pa je bila revizijska hiša Loris d.o.o. iz Dravograda, katere ponudba je bila v višini 696.000 tolarjev (vključen DDV). Revizijo zaključnega računa 2004 bodo izvajali predvidoma v mesecu oktobru in novembru, poročilo pa bomo obravnavali na prvi seji v prihodnjem letu 2006.

Seja občinskega sveta – naslednja seja je načrtovana 24. 11. 2005., na njej pa bomo obravnavali osnutek proračuna za leto 2006 in rebalans proračuna 2005. Zadnja seja občinskega sveta v letu 2005 bo 15. 12., na njej bomo sprejemali predlog proračuna 2006. Po uradnem delu bo skupna večerja ob zaključku leta.

Spoštovani!

Nekoliko daljši prispevek zaključujem z voščilom ob bližajočih se božičnih in novoletnih praznikih. Vsem občankam in občanom naše občine in sosednjih občin želim zdravja, notranjega miru in poslovnih uspehov v prihajajočem letu 2006.

Lovrenc na Pohorju, november 2005

Franc Ladinek, župan

SPOŠTOVANE LOVRENČANKE, LOVRENČANI!

V Sloveniji se po polpreteklem obdobju gospodarske in socialne negotovosti razmere le umirjajo. Propadanje podjetij in izgubljanje delovnih mest ni več tako dramatično, kot je bilo pred leti. Pa tudi nekako »navadili« smo se na to tržno, kapitalistično gospodarstvo, ki ga pred dvema desetletjema pri nas še nismo poznali iz lastnih izkušenj – razen tistih (naj)starejših, ki so preživeli že kar nekaj režimov in velikih političnih, gospodarskih ter socialnih preobratov. Oni tudi najlažje presoajo, kaj je bilo v preteklosti dobrega in kaj ne. Sedaj pa vstopamo, tako zatrjujejo »reformisti«, v novo obdobje.

Kadar vstopamo v nova obdobja, kadar se pripravljamo na spremembe, reforme, je prav, da smo previdni. Bolje je, da dvakrat premislimo, kot da storimo kaj na hitro in morda celo narobe. Starejši (in tem so še najbolj namenjene te vrstice) tudi sicer niso pretirano naklonjeni velikim spremembam. Tudi zato ne, ker sami niso več v delovno aktivni dobi svojega življenja in si v glavnem žele umirjeno, a ustvarjalno in socialno varno preživeti svoja zrela leta. Politika jim pri tem ni zmeraj naklonjena. Kar spomnimo se reforme pokojninskega sistema izpred petih let, ki je prizadela upokojene in so pokojnine pričele hitro zaostajati. Stranka DeSUS, pa tudi njeni štirje poslanci, so morali vložiti kar precej truda, napora, pa tudi ultimativnega glasu, da je koalicija spremenila zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju upokojencem v prid. Pri tem smo bili deležni precej očitkov s strani opozicije, zlasti pa predstavnikov Liberalne demokracije, kako da za upokojence terjamo preveč, kako da takorekoč finančno sesuvamo proračun in ogrožamo prihodnost mlajšim rodovom. A zakaj za božjo voljo se ne bi borili tudi za spodobnejše življenje starejših, upokojenih generacij, ki so že prispevale desetletja dela, znanja, odrekovanja?

No, nekako nam je le uspelo preprečiti nadaljevanje upadanja pokojnin, njihovega zaostajanja za rastjo plač, uspelo nam je preprečiti, da bi zdravstvene zavarovalnice pretirano obremenjevale (beri »odirale«) starostnike, za sedaj nam je uspelo preprečiti sprejem novega zakona o socialnih transferih in tistih predlogov, ki so zahtevali podaljšanje delovnega obdobja tja proti sedemdesetemu letu ...

Še kar nekaj takih poskusov, ki bi ogrozili socialno varnost večine ljudi, bi lahko naštel. Obenem pa moramo seveda priznati, da bi bilo napak, če bi hoteli ovirati sleherni poskus spreminjanja v naši družbi. Spremembe, reforme so potrebne. Nujno je, da usposobimo naše gospodarstvo za ostro tekmovanje na svetovnem tržišču. Nujno je, da posamezniki prevzamemo več odgovornosti tako za lastno zdravje kot za svoje znanje in socialno varnost. Otresti se moramo pretiranih in nepotrebnih stroškov – pa ne samo državnih. Tudi svoje vsakdanje početje moramo nenehno premišljati ter po potrebi spremeniti! Sam sem prepričan, da moramo poglobiti svojo etiko odgovornosti zase, za okolje, za naravno in kulturno dediščino. Ne moremo pa pri tem spregledati številnih napak, zlorab socialnih pomoči, odklanjanja dela v prepričanju, da je bolje živeti od pomoči drugih, tako da so socialni transferi lahko celo višji od plačil za opravljanje dela ... Storit je potrebno kaj, da se ne bi povečevale socialne razlike, da se bo neupravičenemu bogatenju »stopilo na prste«, da posamezni lastniki ne bodo na veliko zapravljali denarja za nepotrebni luksuz, zaposlenim pa ne plačevali poštenega dela, storiti je potrebno tudi kaj v tisto smer, ki bo zagotavljala cenejšo in bolj učinkovito državo. In še in še ...

Vso to naštevaje je bilo potrebno, da vsaj malo utemeljim, zakaj tudi sam menim, da se reformam ne moremo izogniti. A

reformne ne morejo biti deležne moje podpore v tistih delih, ki bi zgolj »premeščali« vpliv in sredstva od zaposlenih k delodajalcem. Ali pa v tistih delih, ki zopet napovedujejo pretirano zaostrovanje razmer za upokojene in šolajočo se mladino. Reforma zagotovo ne more biti uspešna, če bo vsiljena proti volji prebivalstva. In če se bodo pripravljene odrekati tisti, ki jim običajno rečemo »navadni ljudje«, bodo morali bistveno več za hitrejši razvoj, nove gospodarske programe, delovna mesta in pošten zaslužek ter socialno varnost storiti tisti, ki so bližje vzvodom politične, gospodarske, finančne in druge moči. A vprašajmo se, ali je zato res treba nepopustljivo vztrajati pri enotni davčni stopnji, ki ji večina državljanov in državljanov nasprotuje? Ali je res potrebno tako dramatično zaostri razmere za študente, da so takorekoč enoglasno proti? Ali je nujno še nadalje zaostrovati pogoje upokojevanja???

Rad bi Vas, spoštovani, nagovoril k temu, da vsi podpremo potrebne in sprejemljive spremembe. V tisti meri in tako dolgo, dokler bo to pozitivno za razvoj vseh in dokler ne bo ogrozilo spodobnega življenja za vse, dokler ne bo ogrozilo tiste ravni upravičene socialne varnosti, ki so jo v preteklih desetletjih dosegli takrat zaposleni, sedaj pa večinoma že upokojeni. V upanju, da bomo tudi v prihodnje lahko kaj dodali k blagostanju vsakega posameznika in naše države sploh, se od Vas s tem pisanjem poslavljam! In Vam, ker vstopamo ne samo v reformni, pač pa tudi adventni čas in v čas božičnih ter novoletnih praznikov,

*ŽELIM KARSEDA VELIKO ZDRAVJA,
PRIJAZNOSTI V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU,
MIR, ZADOVOLJSTVO IN SREČO!*

Vili Rezman v imenu poslanske skupine DeSUS

ZVESTOBA

Mogoče je to dimenzija življenja, ki jo najbolj pogrešamo. Koren besede prihaja iz področja besed zavedajoč se, vesten, vedeti ... (Slovenski etimološki slovar, str. 754).

Brez zvestobe je praktično nemogoče živeti zares polno človeško življenje. Zvestoba prekvaša kakor sol in kvas testo za kruh, da je zares užiten.

Brez zvestobe izgubimo orientacijo v prostoru, času, v odnosu do drugega in samega sebe, v odnosu do sveta in Boga. Zvestoba največkrat zahteva največji davek – toda rojeva tudi najbolj žlahtne in osrečujoče medčloveške odnose.

Otroci v teh odnosih se počutijo izredno varno. Kakor piščanci pod perutmi matere koklje. Iz tega občutka varnosti, topline objema domačih odnosov med starši, brati in sestrami, dedki in babicami. Poosebimo nekaj dejstev iz našega sveta.

Si predstavljamo posledice, če bi se železo »naveličalo« bivati naprej z vsemi lastnostmi železa. Želelo bi postati voda ali les ... Smrt ogromnih dimenzij življenja na zemlji v trenutku.

Triglav bi se morda »naveličal« stati tam, kjer je, in bi si želel biti nekje v Andih ... Voda sveta bi rada postala vino in obratno ... Kaos nad vsemi možnimi kaosi. Zemlja bi si (za)želela drugo smer vrtenja. Želela bi si spremeniti samo os vrtenja, ali pa bi si želela malo »počitka« od vrtenja okoli lastne osi in okoli sonca. Da bi se za nekaj dni ustavila na svoji redni poti, ki jo opravlja v tej obliki že nekaj milijard let ... Posledic te »nezvestobe« si ne upamo predstavljati. V koliko urah bi temna polovica zemlje postala ledena doba ...?

Kaj bi pomenila »nezvestoba« zakonom v svetu kemije, biologije, astronomije, matematike in fizike ...

Posledice naše, človeške nezvestobe so enako in še bolj razdiralne. Koliko usahljenih obrazov, brez veselja do življenja, srečujemo vsak dan. Se razveselim(o) obraza v ogledalu? Smo tudi sami žrtve lastne in nezvestobe drugih? Nezvestoba se danes mnogokrat uvršča, pojavlja v oglasih kakor vrlina naprednih. To oznanjajo najbolj nesrečni, ki so bili najprej tragične žrtve vseh vrst nezvestobe. Tudi v imenu svobode in demokracije se danes izpostavljajo vrednote, ki v jedru nažirajo vrednoto zvestobe. V mislih imam zvestobo do samega sebe, do svojega jaza, ki ga moram nenehno negovati z najbolj nežnimi zakonitostmi duha in duše. Napredek človeštva ne pomenijo tisti »junaki, ki vržejo puško v koruzo«. Človeštvo napreduje, v kolikor napreduje, zaradi zvestih ljudi.

Ljudi, ki so pripravljeni za dano besedo in človeka veliko trpeti ter celo umreti.

Zvestoba v najmanjših stvareh je temelj velikim ljudem in dejanjem. Zvestoba je kruh, voda, sonce in zrak našega polnega življenja. Brez zvestobe se svet utaplja v grozo klavnice in beznice. Vsak od nas posebej je srhljivo odgovoren za usodo sveta v svetu lastnih misli, besed in dejanj, želja in sanj. Zaradi tega ne kažimo s prstom na različne Huseine, Binladne, Hitlerje, Hošiminhe, 'Buše' in druge ODGOVORNE.

Tudi jaz sem inkarniran v vseh teh ljudeh zaradi svojega notranjega kraljestva nezvestobe sebi, naravi, sočloveku in nazadnje tudi Bogu, ki je končni in zadnji temelj vseh »malih« zvestob in Zvestobe.

Jože Hrastnik, žpk.

OČE

Če je v zahodni civilizaciji mati in materinstvo zgolj »mimo-grede« naloga in poslanstvo za žensko – velja to še toliko bolj, žal, za očeta in za očetovstvo moškega.

Kaj vse je doprineslo do takšnega stanja ne moremo v nekaj vrsticah povedati. Misli, ki jih bom nanizal, so zgolj ene od možnih. Nikakor ni moj namen, da bi svoje videnje absolutiziral.

Vem samo eno. Očetje so izredno pogrešani člen v verigi celostne vzgoje ljudi na vseh ravneh. Moški element prisotnosti manjka na vsakem koraku.

Oče vse težje najde svojo pravo identiteto poslanstva v očetovstvu. Kdo ve, od kod vse nosimo v svojih genih podobo, ki je tako močno zakoreninjena v nas, da »mora moški« skrbeti za ekonomsko in siceršno varnost družine in doma ... Žena in mati ustvarja toplino notranjih odnosov, domače ognjišče. Z drugimi besedami. Možje so šli na lov, da je imela družina hrano, ponoči so stražili domove pred zvermi, hordami ali plemeni. Njihov doprinos, da se je družina lahko v miru in toplini materinega objema razvijala, je bil izredno močno definiran. V vsakem trenutku so bili izpostavljeni življenjskim nevarnostim in so tudi darovali življenje v borbi z zvermi ali sovražniki.

Tudi v zgolj agrarni kulturi so bile funkcije še jasno opredeljene. Vsak je imel svoje mesto na področju dolžnosti in pravic popolnoma jasno določene. Delitev dela na moška in ženska opravila je bila nekaj povsem normalnega.

Z industrijsko revolucijo, ko se je način preživljanja družin začel izredno hitro spreminjati, je vse to potegnilo s seboj povsem nove modele družine. Mož in žena sta v neki tovarni delala enako delo in sta preživljala družino. Kljub vsemu sorazmerno v poprečju malo lažje, kakor v tako neposredni odvisnosti od vremena v kmetijstvu.

Občutek ekonomske neodvisnosti za preživetje se je krepil tudi v materah in ženah. Kmalu je bilo tudi moč ugotoviti, da lahko žena preživi sama sebe in še otroke.

Moški svet se je začel čutiti ogroženega. Svoje poslanstvo, da nalovi divjad za prehrano in čuva dom z orožjem, ko njegova družina mirno spi ... Vsa ta pomembna vloga se je na simbolni ravni preselila na tedensko ali mesečno plačo. Verjetno ni večjega užitka za družinskega očeta in moža, kakor je ta, da ob mesecu prinese domov plačo, ki zagotavlja dostojno preživetje ... Tukaj se je mož in oče počutil potrjenega v svojem poslanstvu. Bil je pomemben in spoštovan od vseh ... Bili so mu hvaležni. Zaupal je v samega sebe in naslednji mesec je delal še z večjim zagonom ...

Potem pa se je začelo. Očetova plača ni bila več dovolj za normalno preživetje še tako male družine ... V službo je morala še mati ... Doma ni bilo več varuške. Potrebni so bili vrtci za otroke. Ni bilo človeka doma, da bi skrbel za ostarele starše. Graditi je bilo potrebno domove za ostarele. Življenje se je dražilo iz dneva v dan. Danes nam reklame polovico in več potreb vzbujajo umetno. Kupujemo stvari, ki niso nujno potrebne za srečno družinsko življenje.

Tej nenehni potrebi PO IMETI VEČ ni videti konca. Število ljudi ne narašča, toda gospodarska rast se mora zviševati nenehno na vseh področjih gospodarstva, športa, turizma, razvedrila

To pomeni, da mora posameznik porabljati več kakor je lani, če hoče industrija prodati povečano proizvodnjo ... V tej logiki nekaj ni v redu.

Ali pač! Posameznik mora več delati, da zasluži več denarja, da lahko odkupi dobroto, za katero so nas reklame prepričale, da brez nje ne moremo več živeti. Manj časa za sebe, družino, počitek ... Nevroze, nerazumevanje, prenapetost na vseh področjih ...

Nenehni boj med moškim in ženskim svetom je sprožil nesrečno emancipacijo žene. Ta emancipacija žene je skozi ves čas vodena s strani moških in gre mimo želja in teženj ženskega sveta. Še danes verjamejo ženske (moškimi), da so enakovredne in enakopravne, že če zgolj opravljajo ista dela, če se gredo enako grobe športe, če so enako oblečene, vedno samo v hlače (kavbojke), če so enako pomembne v vojaških in kriminalnih službah ... Vse to in še mnogo podobnih pojavov na simbolni ravni »zažira svet moškega« in je ogrožen. Izgublja svojo identiteto.

Potem prihaja do najtežjih udarcev.

Na starševstvo se je začelo, ne vem kje in zakaj je temu vzrok, gledati zgolj kvantitativno. »Uboge žene in matere« morajo rojevati ... Pri tem so matere veliko bolj pomembne kakor očetje. Podobno kakor bi se pesek v nebotičniku bahal proti železu in cementu, da je bolj pomemben za skladno delovanje stavbe, ker ga je pač glede na odstotek veliko več in največ ... Smešno!

Največji udarec očetu in možu so brez dvoma sodobna prizadevanja, tudi pri nas, da bi se lahko umetno oplodile tudi neporočene ženske. To je zadnja in najmočnejša klofuta moškemu – očetu. Sploh ne bomo govorili o moralno-etičnih problemih. V mislih imam zgolj psihološko sfero doživljanja moškega sveta ob zavesti: »Češ, sedaj pa lahko rodi otroka katerakoli ženska – brez ljubezenskega objema z moškim ...« Tu je doživel moški do sedaj, kot oče, najhujši udarec.

Ni samo moški kriv, da je skoraj stoodstotna feminizacija predšolske vzgoje, vzgoje v vrtcih, prva triada osnovne šole v zakupu, govorim na pamet, vsaj 98 % žensk! Verjetno se ne motim veliko v navedenih procentih.

Pravzaprav ti in še mnogi pojavi sodobnega sveta potiskajo moškega (očeta) vse bolj v poljevo lupino, ker pač vse zmorejo mame in žene same.

Sveto pismo nam Boga vedno znova prikazuje kot Dobrega očeta, ki zna objeti in jokati od sreče ob otroku, materi, ženi. Zna trdo prijeti in karati. Zna nagraditi in kaznovati. Zna tudi odpustiti in zdraviti notranje rane. Zagotavlja varnost in upanje. Je krhek in izredno občutljiv za vse pristno človeškega.

Ko bodo lahko moški in očetje zahodne civilizacije tudi javno jokali, enako kakor ženske ... Brez etiket in posmeha. Ko bodo lahko spregovorili o vseh svojih resničnih občutkih, brez da bodo linčani ... Bo mogoče svet vsaj malo spoznal, da so ga prav tiste žene in matere, ki najbolj kričijo, da moški nočejo sodelovati pri celotni vzgoji kot očetje, prisilile, da se je potegnil v svojo poljšo hišico!? Sicer pa celotna struktura naše vzgoje govori, da se družba lahko odpove pri vzgoji tudi materi. Kaj ni »vlačenje« dveletnih otrok v jasli – že pred službo ob 6. uri zjutraj – največje nasilje nad otrokom?

Kadar pride do ločitev, pogledajte na odstotek dodeljenih otrok očetom?! Avtomatično, ker si moški, ne moreš tako dobro skrbeti za otroka. To so klišeji in še mnogi drugi, ki kažejo, kako vse pripomore, da je oče tako akutno odsoten iz vzgojne verige na vseh ravneh. Še zdaleč ne vedno po svoji krivdi. Očetje ste še kako potrebni. Nenadomestljivi. Tudi vas, kakor matere, ne more nadomestiti nihče. Veseli(te) se te vloge!

Jože Hrastnik, žpk.

ZDRAVSTVO NA POTI REFORM!

Napredek današnje družbe se kaže v intenzivnem razvoju znanosti in tehnologij na vseh področjih. Tako smo lahko priča tudi hitremu napredku medicinske znanosti in medicinske tehnologije, kar narekuje tudi drugačno obnašanje vseh nas, udeležencev v sistemu zagotavljanja zdravstvenega varstva. Dostopnost informacij in vedno večja osveščenost državljanov narekuje zdravstvenemu sistemu iskanje vedno novih rešitev, boljše dostopnost in kakovost zdravstvenih storitev. Stroški na področju zdravstva naraščajo iz več razlogov (nove tehnologije, zdravila, ipd.). Tudi zaradi neugodnih demografskih značilnosti družbe, in sicer: v Sloveniji se število prebivalcev v starostni skupini 19 let zmanjšuje, v starostni skupini nad 65 let pa povečuje. Delež starejših (65 let in več), ki je v osemdesetih letih padel na raven 10 %, se od leta 1987 naprej stalno povečuje in je leta 2004 že presegel 15 %. Tega leta je bil delež starejših (80 let in več) pri nas dobre 3 %. Po osnovni varianti projekcij prebivalstva Slovenije se bo do leta 2050 delež starejših povečal na 31,3 % oziroma 10,3 % (vir: Statistični urad RS). Stroški za zdravstvo so ravno pri tej generaciji približno petkrat višji od povprečnih stroškov v predhodnih življenjskih obdobjih. Zato tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije zavezujejo vse države članice, da zagotovijo solidarnost in univerzalno dostopnost do zdravstvenega varstva, hkrati pa vzpostavijo sistem za obvladovanje stroškov. Kaj torej pričakujem na področju zdravstvenega varstva? Ohranjanje solidarnosti, učinkovitost zdravstvenega sistema, boljše dostopnost, nove programe, večjo možnost izbire, kakovost ter varovanje naših pravic.

Spremembe zdravstvenega sistema so v Sloveniji potrebne, ne glede na to ali jih poimenujem zdravstvena reforma ali za to uporabim kakšen drug izraz. Usmeritve iz Nacionalnega programa zdravstvenega varstva Republike Slovenije – Zdravje za vse do leta 2004 so bile dodelane v besedilu Bele knjige, ki jo je pripravila že prejšnja vlada, kjer je opredelila ključne segmente in smeri sprememb. Predlog nove vlade je nadaljevanje začete-

ga, vendar v svojih ukrepih, po mojem mnenju, nazaduje, saj je predlog ozko naravnan, usmerjen zgolj v učinkovitost, v produktivnost sistema, ki jo vidi kot urejanje zasebnosti v zdravstvenem sistemu na eni strani in velike racionalizacije na drugi.

Menim, da poudarek na pravičnosti pri zagotavljanju sredstev za zdravstveno varstvo in razporejanje sredstev po potrebah državljanov, sloni na načelu solidarnosti. Pomembno je, da sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja zadovolji osnovne potrebe po zdravstvenih storitvah vsem državljanom pod enakimi pogoji. Višina finančnih sredstev ni edini pomemben element za zagotavljanje dostopnosti in učinkovitosti delovanja zdravstvenega sistema. Kazalce moramo iskati tudi v smernicah za zmanjševanje čakalnih vrst, organizacijah zavoda, vodstvenih ljudeh v zdravstvu in predvsem izkoriščenosti strokovnjakov ter ustrezni informacijski službi.

Danes se soočamo z vladnim paketom ukrepov za blaginjo države. Kot temeljne ukrepe na področju zdravstva predlaga ukrepe za čim boljše dostopnost do zdravstvenih programov, zagotavljanje stroškovne učinkovitosti delovanja sistema zdravstvenega varstva, zagotavljanje kakovosti zdravstvenih storitev ter dolgoročne finančne vzdržnosti in stabilnosti zdravstvenega varstva. Menim, da so vladni ukrepi v tej točki kontradiktorni, saj na eni strani govorijo o dostopnosti in kakovosti zdravstvenih storitev, ki pomenita zvišanje finančnih sredstev, hkrati pa na drugi strani poudarjajo stroškovno učinkovitost, finančno vzdržnost in stabilnost zdravstvenega varstva, ki naj bi vodila v zmanjšanje stroškov. Naj svoje razmišljanje podkrepim s primerom. V primeru, da je uvedena enotna davčna stopnja, in je obdavčena tudi vsa zdravstvena dejavnost, ki je sedaj oproščena DDV, bi le-ta, po mnenju Zavoda za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, obremenila zdravstveno blagajno za dodatnih 65,8 milijard tolarjev letno. Po izračunih bi se izdatki za zdravila in medicinsko-tehnične pripomočke z uvedbo 20-odstotnega davka povečali za skoraj 8,1 milijardo tolarjev letno. Izdatki za zdravstvene storitve na primarni, sekundarni in terciarni ravni ter v socialnih zavodih in zdraviliška rehabilitacija, ki so bili doslej oproščeni DDV, pa bi se pri enotni, 20-odstotni obdavčitvi povečali za približno 58 milijard tolarjev. V primeru, da bi enotno davčno stopnjo uvedli tudi za zdravstvene storitve, bi bili skupni stroški še višji. Ali to pomeni, da se bodo znižale pravice državljanov, saj ne moremo pričakovati, da bodo razmišljali v smeri dviga prispevne stopnje ali celo financiranje iz proračuna.

Predlogi ukrepov na področju zdravstva so po mojem mnenju nedorečeni, nejasni, tudi glede obsega pravic. Menim, da mora sistem zdravstvenega varstva obsegati naslednje vrednote: dostop do zdravstvenega varstva je potrebno omogočiti vsem državljanom, kar pomeni, univerzalno pravico do zdravstvenega varstva, ki ne narekuje obstoja bogatih in revnih, biti mora pravična. Potrebno je utemeljiti načelo solidarnosti, kajti brez njega zdravje ne more biti univerzalna pravica, saj na ta način postane odvisna od materialnih možnosti posameznika. Odraž merila razporejanja sredstev morajo biti potrebe državljanov in kakovost zdravstvenih storitev, in ne potrebe izvajalcev. V smislu teh vrednot je potrebno iskati rešitve tudi za pomanjkanje števila zdravnikov, predvsem na manj poseljenih področjih, rešitve za transparentno dostopnost zdravil in uvajanje zasebnosti v zdravstveni sistem. Podpiram ukrep, zapisan že v Beli knjigi, ki uvaja sistemsko zavarovanje za dolgotrajno oskrbo. Z uvedbo zavarovanja za dolgotrajno nego je treba preseči obstoječo razlikovanje v možnostih za ustrezne storitve za starejše, ki si zagotovijo oskrbo v domu za starejše, in tistimi, ki želijo ostati doma. Upoštevati je treba dejstvo, da potrebu-

jemo novo sistemsko rešitev, saj je potreba po dolgotrajni negi vse večjega števila starejših postala novo socialno tveganje, ki ga starejši in njihovi svojci ne morejo sami reševati.

Naj zaključim. Zahteve družbe in družbeno-ekonomski položaj zahtevajo prilagajanje in spremembe v sistemu zdravstvenega varstva. Zdravje ni tržno blago, je javna dobrina. Pravica do zdravstvenega varstva je naša ustavna pravica, ne glede na našo zdravstveno, socialno in ekonomsko stanje. Vlada ne sme z reformami deliti državljanov na dva reda, revne in bogate, ampak mora iskati rešitve v smislu socialne pravičnosti. Reforma mora biti napisana za vsakega državljanov, kajti le na ta način gradimo temelje za življenje v blaginji.

Dovolite mi, da na koncu vsem zaželim veliko zdravja, sreče in zadovoljstva v novem letu 2006.

Ljubo Germič, univ. dipl. ing.
Poslanec Državnega zbora RS

KATERA STALIŠČA V EKONOMSKIH IN SOCIALNIH REFORMAH BOMO V DeSUS-U PODPIRALI?

DeSUS večino predloženih reform podpira, pomisleki so zlasti na ukrepih, ki se nanašajo na davčno reformo, na predlog ukrepov za razvoj finančnega sistema, privatizacijo in ukrepi, ki so povezani z večjo zaposlenostjo in socialno državo. Nekaj konkretnih pripomb:

- zmanjšanje javnofinančnih odhodkov;
- razbremenitev gospodarstva (ukinitve davka na izplačane plače);
- enotne stopnje DDV-ja NE PODPIRAMO, ker to pomeni poseganje v celotno gospodarstvo, kot tudi v socialni ekonomski položaj vseh državljanov, ki so davkoplačevalci, še zlasti delavcev, prejemnikov socialne pomoči ter upokojenecv;
- podpiramo znižanje davka na dohodke pravnih oseb;
- zagotoviti želimo socialno vzdržnost prehoda na nov davčni sistem in to podpiramo, vendar mora biti doseženo soglasje vseh socialnih partnerjev;
- reformo visokega šolstva podpiramo;
- ukrepe za bolj učinkovito in cenejšo državo v celoti podpiramo;
- ukrepe za prilagodljivejši trg dela in večjo zaposlenost podpiramo, vendar s pripombo glede sistema študiranja mladih, šolnine itd.;
- predlog sprememb in dopolnitev pokojninskega sistema delno podpiramo;
- strinjamo se z večino ukrepov za bolj kakovostno in učinkovito zdravstvo, vendar je poudarek na naslednjem;
- jasna naj bo meja med javnimi in privatnimi zdravstvenimi ustanovami,
- koncesije v zdravstvu naj podeljujejo le tistim zasebnim ustanovam in posameznikom, kjer ni dovolj kapacitet v javnih ustanovah in na tej podlagi naj se vrši financiranje iz javnih sredstev;
- uskladi naj se dodatno zdravstveno zavarovanje, ohrani načelo solidarnosti in vzajemnosti.

To je samo nekaj naših stališč. Stališča in mnenja bomo dopolnili na podlagi razprave s predstavniki odbora za reforme. Definitivna stališča pa bomo opredelili na seji izvršnega odbora stranke DeSUS in na seji sveta stranke v mesecu novembru.

To je bil kratek povzetek iz STALIŠČA strateško programskega sveta DeSUS, ki sta ga zelo dobro pripravila g. Valter Drozg, predsednik SPS in podpredsednik DeSUS ter Ivan Nerad, podpredsednik DeSUS.

Pripravila Marjana Periklič,
predsednica ODeSUS Lovrenc na Pohorju

90. OBLETNICO JE PRAZNOVALA

gospa **AMALIJA PRAPERTNIK**, ki je bila rojena 4. 7. 1915 materi Katarini in očetu Petru Šumerju. Leta 1936 se je poročila z Ivanom Prapertnikom. V zakonu so se jima rodili trije sinovi in hčerka. Moža je izgubila tik pred koncem druge svetovne vojne in od takrat je sama skrbela za otroke. Leta 2002 ji je umrl sin Lojzek, kar jo je zelo prizadelo.

Danes živi pri hčerki Elici, kjer ima vso oskrbo in nego. Ker je gospa Amalija Prapertnik zelo bolna, jo pogosto obiskujejo sin Štefan z ženo Jožico in sin Ivan z ženo Miro, ki živita v Mariboru. Vsi zelo skrbijo za bolno mamo. Razveseljuje pa jo tudi osem vnukov in šestnajst pravnukov.

Želimo ji, da bi se ji povrnilo zdravje in bi bila še dolgo med svojimi.

Tudi vsem ostalim občanom, ki smo jim za 90-letnico že čestitali, želimo veliko zdravja in še dolgo bivanje med nami.

Upravni odbor DU
Lovrenc na Pohorju

NAJSTAREJŠA OBČANKA

Gospa **Pavla GRABNER** je letos, 16. januarja 2005, dopolnila 100 let. Za visok življenjski jubilej ji je čestital g. župan Franc Ladinek. Zaželel ji je veliko zdravja in še mnogo srečnih dni ter let. Čestitkam se pridružujemo tudi mi in želimo, da bi bila še dolgo med nami.

Upravni odbor DU Lovrenc na Pohorju

Tako kot opravlja še vsa domača dela sama je tudi torto razrezala sama.

MOJ ODHOD V DOM UPOKOJENCEV

Minilo je leto dni, odkar sem morala zapustiti moj rojstni kraj in hišico, v kateri sem živela 74 let. Vzrok odhoda je bila bolezen, ki je zahtevala moj trajni nadzor. Zapustiti sem morala tudi delo v Društvu upokojencev Lovrenc na Pohorju, kjer sem 15 let delala kot tajnica društva. Težko je bilo zapustiti dom in prijatelje.

Sprejeta sem bila v Dom upokojencev Danice Vogrinec Pobrežje, kjer sem našla svoj novi dom. Ob skrbni negi in prijaznosti osebja, se po letu dni počutim zelo dobro in domotožje se je umirilo.

Tudi tukaj sodelujem v literarni skupini, kjer prispevam svoje pesmi in članke. Prejela sem tudi lepo vezano brošuro mojih pesmi.

Kako sem doživela prihod v ta dom, vam želim opisati v pesmi, katero sem tukaj prvo objavila:

Dom Danice Vogrinec Pobrežje

Dom Danice Vogrinec,
postal je zdaj moj dom,
mi dal bo zatočišče,
dokler živela bom.

Ko sem se odločila,
da zapustim svoj dom,
se v meni je porajal
nedoločen dvom.

Vendar že ob prihodu
vsak dvom izginil je,
saj družabnost tega doma
me sprejela je.

Sedaj že nekaj časa
srečna tu živim,
in moje odločitve
se znova veselim.

Bolniške sestre in zdravnice,
kuharji in kuharice,
strežnice, voditeljice,
lepo za nas skrbijo
in nam dneve popestrijo.

Nad vsemi pa dobri direktor bedi,
nam strokovno pomoč in prijaznost deli,
saj najboljšega direktorja imamo,
iz srca mu vso pohvalo damo.

Nekdanjim sodelavcem in sedanjemu kolektivu lep pozdrav

Lojzka Šumer

DRUŠTVENI IZLET NA PTUJSKO GORO

Bilo je v četrtek, 13. oktobra 2005, ko smo se ob 7. uri zjutraj zbrali na avtobusnem postajališču pri Zdravstvenem domu v Lovrencu na Pohorju. Bila je jutranja megla, posebno proti Mariboru in naprej. Ko smo prispeli na Ptujsko goro, je pa bilo sončno. V nižini prek Ptujskega in Dravskega polja je še vedno ležala megla. Izleta so se udeležili vsi prijavljeni.

Na Ptujski gori so nas zelo lepo sprejeli. Ko so naši izletniki prihajali po širokih baročnih stopnicah, ki vodijo proti cerkvi, so nas pozdravili tamkajšnji zvonovi. Gospod župnik nas je bil vesel in nas je povabil v cerkev. Sedli smo in sledila je sv. maša. Pred sv. mašo sem se kot vodič oglašil pri gospodu župniku v zakristiji in vprašal me je: »Ali imate kakšnega heroja, ki bi bral berilo?« Odgovoril sem mu: »Morda bo kdo, ki bo to opravil.« Javil se je gospod Gašper Karničnik, ki je lepo bral berilo, zato ga je gospod župnik na koncu sv. maše pohvalil. Pri sv. maši je bil zelo lep nagovor, krasno petje (peli so naši izletniki) in čudovito opravljena sv. maša. Po sv. maši smo se zbrali v sosednjem prostoru, kjer smo lahko kupili knjižice o Ptujski gori in razne spominke.

V nižini je še vedno ležala megla in nismo mogli videti vsega tistega, kar bi lahko videli, saj se s Ptujске gore vidi od temnega Boča in daljnih zasavskih hribov na jugu, vse do Pohorja na zahodu in na sever preko Maribora do vrhov nad Gradcem, pa na bližnji Ptuj in Slovenske gorice ter spet proti jugu po strmo valovitih Halozah čez hrvaško mejo. Ptujška gora leži na enem zadnjih Haloških gričev, preden se ta nemirni svet proti severu strmo in dokončno ne prevesi v ravnino Dravskega polja.

Cerkev na Ptujski gori je visoka pesem slovenske gotike! Stopnice, ki vodijo do cerkve so baročne in zelo široke, katere pod cerkvijo na vsaki strani stopnišča spremljajo svetniške figure mariborskega kiparja Jožefa Strauba iz sredine 18. stoletja. Ob baročnih stopnicah pod cerkvijo stoji kamnit Straubov kip sv. Florijana. Na vrhu stopnic je v sredini 18. stoletja Jožef Straub iz kamna izklesal tudi angela s ščitkom in okrasno vazo. Na desni strani pod stopnicami pa stoji sramotilni steber, h kateremu so nekdanj privezovali obsojene zločince in prestopnike, da bi jih izpostavili javnemu posmehu in sramotanju.

Cerkev blažene Marije na Ptujski gori so zgradili Ptujski gospodje z velikimi stroški, saj je zunaj in znotraj zidana iz na novo nalomljenih kamnitih kvadrov, vsega občudovanja vredna in lepa mojstrovina. Več kamnitih stebrov nosi zelo visoke

in trdne oboke. V cerkvi je deset oltarjev in v vsakem je kamniti kip svetnika, kateremu je oltar posvečen.

Ptujska gora s svojo cerkvijo tudi došlega že od daleč opozarja nase. Najlepša se kaže popotniku v večernem soncu, če se ji po prostranem polju približuje iz zahodne strani. Ko se nižina Ptujskega polja že zagrinja v mrak, je cerkev na Ptujski gori še vsa svetla in lepo vidna.

Pot izleta nas je vodila s Ptujske gore na Ptujski grad. Tudi na gradu so nas z veseljem in prijazno sprejeli. Vodička nas je že čakala, ko smo prišli. Eno uro je trajala njena razlaga, vodila nas je po prostorih in sobanah gradu. Na koncu smo se ustavili v sobani z glazbili in tam smo se od vodičke tudi poslovili. S parkirnega prostora pod gradom smo zavili od Ptujja skozi Slovenske gorice in se ustavili pri Sv. Trojici v gostilni Pri Trojici, kjer so nas zelo prijazno sprejeli.

Kosilo je bilo zelo okusno, obilno, skratka zelo dobro. Stalo je komaj 1000 SIT po osebi. Dobili pa smo dvojno juho (govejo in gobovo!), dve vrsti mesa, dvojno prikuho in solato. Po kosilu je naš muzikant gospod Gašper Karničnik veselo zaigral. Poprosili smo tudi gospoda Ivana Jodla, prvega tenorista iz zbora Gozdar, da je pomagal muzikantu zapeti. Lepo sta zapela več pesmi in družba se je razživela. Kar precej časa smo se zadržali v gostišču.

Desno od gostišča na hribčku stoji cerkev Sv. Trojice. Nekateri izletniki so si želeli ogledati cerkev. Gospod pater Jurij nas je lepo sprejel in nam obrazložil zgodovino cerkve in še marsikaj po svoje povedal. Poslovili smo se, saj so nas pri avtobusu že nestrpno čakali.

Od Sv. Trojice nas je pot vodila v sosedni kraj Lenart. Lenart je mesto, občina, kamor spada tudi Sv. Trojica kot krajevna skupnost. Lenart šteje okrog 4000 prebivalcev z okolico vred. Ustavili smo se pri Petovarju in kupili olje, moko in kruh. V Lenartu smo se ustavili še v eni veliki in novi trgovini, kjer smo prav tako nakupovali. Ko smo bili vsi na avtobusu, smo dejali: »Sedaj pa gremo domov.« Kazalci na urah so kazali že med 17. in 18. uro. In končno smo se odločili, da se bomo ustavili še v gostišču Hojnik. Ob zaključku izleta smo želeli popiti še kozarček vina. V gostišču je muzikant zaigral in vsa družba je z njim zapela; veselje se je nadaljevalo. Na avtobusu smo se poslovili in izrekli dobre želje za srečno pot domov.

Vozil nas je simpatični voznik Sandi, ki je zaposlen pri Lešnik & Zemljič d.o.o. iz Svete Trojice v Slovenskih goricah. Iskreno se mu zahvaljujemo, da nas je srečno pripeljal na cilj.

Jožef Javornik

ROČNODELSKI KROŽEK »PIKAPOLONICA« 2004/2005

Konec avgusta so se končali »Jezernikovi dnevi«, kjer smo že drugo leto razstavljale skupaj z Lovrenčankami in Lovrenčani, ki delajo in ustvarjajo doma. Zato je bil tudi naslov razstave »IZDELALI SMO DOMA«. Za razstavo ob »Jezernikovih dnevih« moramo vedno iskati pomoč, ker same ne zmoremo narediti dovolj izdelkov v času od maja do avgusta, da bi napolnile gasilsko dvorano. Vsi tisti, ki obiskujete naše razstave, se gotovo spominjate, da smo dve leti nazaj razstavljale skupaj s sosednjima občinama Podvelka in Ribnica na Pohorju. V obdobju 2001/2002 smo se odločile narediti nekaj oltarnih prtov za našo farno cerkev, zato smo ob »Jezernikovih dnevih« razstavljale kar v farni cerkvi. Še leto nazaj smo povabile gospo iz Slovenskih Konjic, ki je obnavljala celuloidne pupe in plišaste medvedke ter jih oblekla v ročno sešita oblačila.

Letos pa smo ob »Jezernikovih dnevih« poleg razstave sodelovale še na Andersenovih delavnicah, kjer smo šivale blazinice za posteljo po pravljici »Kraljična na zrnu graha«. Otroci pa so te blazinice polnili z narezano peno.

Tako kot vsako leto doslej, smo tudi letos sešile sliko za Lovrenčanko leta za Turistično društvo Lovrenc na Pohorju.

Naše druženje in ustvarjanje smo letos zaključile z odmevno razstavo, in to že štirinajsto leto. Že štirinajst let od ustanovitve se zbiramo vsak četrtek v razredu osnovne šole Lovrenc na Pohorju. Delamo različne tehnike kvačkanja in šivanja, kar nas je naučila naša mentorica gospa Vikica Gutsmandl.

Naša redna tedenska srečanja dopolnjujemo z obiski ročnodelskih razstav v bližnjih krajih in širše po Sloveniji.

Za sprostitev in da si nabereimo novih moči za naslednje leto, smo letos organizirale izlet na Notranjsko. Peljale smo se skozi Cerknico, kjer živi čarovnica Uršula in upamo, da nam bo pomagala s čarovnijo, da bomo v naslednjem letu delale pridno in izdelke pokazale na zaključni razstavi.

Članice v krožku povezujemo koristno s prijetnim in tako razbijamo enoličnost upokojskih dni. Še naprej bomo ustvarjale in z delom nadaljevale ter z veseljem vključevale v krožek tudi nove mlajše tečajnice.

Za »Pikapolonice«
Milena Fornezz

LOVRENŠKE ZELIŠČARKE

Tudi to leto smo se zeliščarke zbirale na svojih rednih srečanjih v prostorih DU Lovrenc na Pohorju. Članic je okrog 16.

Pogovarjale smo se o tem, katera zelišča bomo nabirale in kaj bomo pripravile za razstavo. Prišle smo do sklepa, da bo ta ob JEZERNIKOVIH DNEVIH v šotoru, v okviru RADIJSKE DELAVNICE.

Začele smo pridno nabirati zelišča in jih sušiti. Zelo pomembno je, kako jih sušimo. Ohraniti morajo lepo barvo, zato jih sušimo v senci in na zraku, lahko pa tudi v sušilcu.

Zvarile smo tudi razne zdravilne napitke. Letos smo prvič pripravile »JEGER MAJSTER«, v katerem je 30 zelišč, katere zbiramo od zgodnje pomladi do jeseni. Imamo tudi napitek na JELKI, VINSKI RUTICI, LUŠTRENKU, METI in ŽAJBELJU ter OŽEPKU.

Pripravljale pa smo tudi razna mazila za lajšanje bolečin, za pike in rane. To so: OGNJIČEVO MAZILO, GABEZOVO MAZILO in mazilo po imenu »FLOŠTER«. Vse to smo imele na stojnici, kjer smo ponudile tudi namaze z različnimi vrstami domačega kruha, ti so: iz PŠENICE PIRA, DOMAČI RŽENI, MEŠANI JANEŽEV, in ZRNATI. Namazi pa so bili: DROBNJAKOV, ČEMAŽEV, PEHTRANOV in so zelo okusni.

Naša stojnica na Radijski delavnici znancev je bila lepo obiskana. Izbira je bila velika, saj smo imele več vrst zelišč za čaj in naše izdelke; namaze z domačim kruhom ter napitke.

Imele smo lep občutek, da smo tudi zeliščarke sodelovale ob tej prireditvi. Upamo, da je bilo vseč tudi navzočim.

Z željo po tem, da se še kaj novega naučimo, smo šle na poučni izlet v Konjice na dvorec Trebnik, kjer je botanični vrt. Ogledale smo si in spoznale še druga zelišča in njihov pomen. Izlet je bil poučen, predvsem pa zelo prijeten.

Ob koncu želimo vsem obilo zdravja. Zato pa le poskusite naše dobre čaje in napitke.

Zelo bomo vesele, če se nam pridružite, imamo se lepo.

Za zeliščarke

Lidija Vračko

DRUŠTVENI PIKNIK

V septembru leta 2005 smo organizirali in izvedli društveni piknik, ki je zelo dobro uspel. Vreme nam je bilo naklonjeno oziroma je bilo čudovito. Bila je dokaj zahtevna naloga, vendar ob naklonjenosti vseh nastopajočih in organizacijskega odbora, ki je štel pet članov, smo vse to zmogli. V kulturnem programu so nastopali: moški pevski zbor Gozdar, ljudske pevke, mlada Špela in njen še mlajši bratec, oba na harmoniki. Nastopal je tudi vokalno-instrumentalni ansambel ali skupina, ki deluje v okviru zbora in jo vodi gospod Pavel Šlak.

Kulturni program je zelo dobro izvenel. Kulturni program je povezoval sam predsednik društva Jožef Javornik, ki je uvo doma pozdravil vse navzoče s temi besedami: »Zbrali smo se z namenom, da dostojno proslavimo društveni piknik, ki ga organiziramo prvič v zgodovini tega društva in tudi zato, da bi društveni piknik postal tradicija vsakoletnega snidenja. Organiziramo ga skupno z DeSUS-om, kar naj bi postala tradicija vsakoletnega druženja. S skupnimi močmi lahko veliko naredimo za naše članstvo in naš skupni razvoj. Sodelovanje in razumevanje enih in drugih je velikega pomena za napredek društva in DeSUS-a. Čez leto, dve ali tri lahko postane naše članstvo mnogo bolj številčno, kar je dobro in velikega pomena za obe strani.« Na koncu je vsem zaželel prijeten piknik, prijetno počutje in druženje. Vse to naj nam ostane v lepem spominu.

V letu 2006 se bomo poskusili dogovoriti za dva piknika. Enega v mesecu maju, za drugega preko poletja.

Na društvenem pikniku v letu 2005 je v kulturnem programu sodeloval tudi moški pevski zbor Gozdar, ki deluje na kulturno-umetniškem področju že 39 let in bo v letu 2006 praznoval 40 let neprekinjenega dela na pevskem področju. Zbor ima zelo obsežen repertoar pesmi. Pojejo narodne, umetne in ponarodele pesmi; pa tudi pesmi, ki so v priredbi mladega zborovodje glasbenika gospoda Lovra Čučka.

V zboru je ta posebnost, da je zborovodja tudi predsednik zbora in ga organizacijsko dobro vodi. Pevce v zboru in zborovodje je pretežno na prehojeni poti, dolgi 39 let, spremljala dragocena misel, da se je nujno potrebno učiti, vaditi in spet vaditi, ker le trdo delo rodi dobre rezultate.

Pevcem zbora in zborovodji želimo v bodoče še veliko uspehov na pevskem področju; v novem letu 2006 pa veliko zdravja, sreče in veselja, z željo, da bi dočakali še veliko pomladi med svojimi, ki vas imajo radi.

Jožef Javornik

PIKNIK

Tam na zeleni trati ob čebelarškem domu smo se zbrali,
da bi veselo in uspešno pokramljali,
vsi dobre volje smo,
ker v srcu dobro mislimo.

Vsa nastopajoča družba zdaj je zbrana,
s pesmimi in melodijami obdarovana,
uspešno bodo nastopali,
lepe pesmi in melodije izvajali.

Naj se sliši pesem,
naj se čuje melodija,
naj se čuje vse,
kar v kulturnem programu smo pripravili.

Jožef Javornik

NAŠE ZDRAVJE

PRVI NOVI ODDELEK ZA PSIHIATRIJO PRI NAS

V neposredni bližini Splošne bolnišnice Maribor smo 5. oktobra 2005 slovesno odprli in 10. oktobra 2005 tudi preselili bolnike in osebje v novi oddelek za psihiatrijo, ki je bil zgrajen z denarnimi sredstvi, zbranimi v okviru zakona o investicijah v zdravstvu. Slavnostni govornik je bil minister za zdravje gospod **Andrej Bručan**. Za zaposlene in za bolnike z duševnimi motnjami bo bivanje in delo v prvem povsem novem oddelku na tem delu Evrope drugačno in lepše. Še pomembneje pa je, da je oddelek v neposredni bližini bolnišnice in da ga z bolnišnico povezuje podzemni hodnik. Oskrba oddelka, izvajanje številnih diagnostičnih in terapevtskih postopkov bo tako zelo olajšano. Arhitekti so v največji možni meri ohranili tudi zelene parkovne površine in jih še obogatili, kar daje oddelku še poseben čar. Vsekakor pa je treba poudariti dejstvo, da je oddelek za psihiatrijo zaključil več kot tridesetletno »začasno« bivanje na obronkih Pohorja in se vrnil v središče mesta. Bolniki z duševnimi motnjami so vse preveč odrinjeni na rob, še vedno marsikje velja za sramoto, če človek zboli za eno od duševnih bolezni. V Mariboru smo zagotovo presegli številne tabuje in predsodke in pokazali, da so tudi bolniki z duševnimi motnjami predvsem in edinole – bolniki, ki potrebujejo našo strokovno in človeško pomoč v ustreznih prostorih.

Gradnja novega oddelka za psihiatrijo se je začela leta 2000 in bila zaključena letošnjo pomlad. Tedaj je oddelku manjkala še notranja oprema, dograjen pa je bil tudi podzemni hodnik, ki povezuje bolnišnico in oddelek za psihiatrijo. Novi oddelek za psihiatrijo ima tako 11.600 kvadratnih metrov površine, gradbena, obrtniška in inštalacijska dela so veljala okrog 2.200 milijonov tolarjev. Nadaljnjih blizu 400 milijonov tolarjev je stala notranja oprema prostorov in še približno 200 milijonov tolarjev je stala izgradnja podzemnega hodnika. Oddelek je bil v celoti financiran s sredstvi, zbranimi v okviru zakona o investicijah v zdravstvu, razen podzemnega hodnika, ki sta ga financirala bolnišnica v višini 57 odstotkov in Ministrstvo za zdravje 43 odstotkov vrednosti.

Oddelek sestavljajo trije, med seboj povezani paviljoni; posamezne enote bodo imele na novem oddelku po 18 postelj, število pa bodo prilagajali strokovnim potrebam med odseki. Na novem oddelku bo dovolj prostorov za zaposlitveno in rekreacijsko terapijo, predvsem pa bodo pridobili nujno potrebne prostore za izvajanje skupinskih terapij. V novih prostorih bo docela zaživela tudi t. i. dnevna bolnišnica, prostor bo tudi za zdravljenje odvisnikov, in glede na spremenjeno starostno strukturo prebivalstva, predvsem za psihogeriatrijo. Lahko bodo izvajali nujno psihiatrično pomoč, česar doslej zaradi oddaljenosti in prostorske neprimernosti v Pohorskem dvoru niso mogli uvesti. Arhitekti so pri zamisli novega oddelka ohranili lepe zelene površine in park, kar bo bolnikom omogočalo prijaznejše bivanje v bolnišnici, hkrati pa bo to tudi nadaljevanje znanega prizadevanja mariborske bolnišnice, da kar v največji možni meri skrbi za lepo in urejeno okolje.

Oddelek za psihiatrijo ima 216 postelj, v letu dni obravnava več kot 1400 bolnikov, beležijo 77-odstotno zasedenost postelj, povprečna ležalna doba je 35,5 dneva. Na oddelku je med 134 zaposlenimi 20 zdravnikov psihiatrov, 38 zaposlenih ima univerzitetno izobrazbo. Ukvarjajo se z diagnostiko, akutnim zdravljenjem in rehabilitacijo oseb z duševnimi motnjami.

Doc. dr. **Blanka Kores Plesničar**, dr. med., ki je vodenje Oddelka za psihiatrijo prevzela prvega oktobra 2001, je že vpe-ljala nekaj organizacijskih in vsebinskih sprememb, s katerimi je želela zadostiti smernicam sodobnega psihiatričnega zdravljenja, predvsem pa je oddelek pridobil odsek za psihiatrično geriatrijo. Glede na to, da je v Sloveniji kar 14 odstotkov ljudi starejših od 65 let, da narašča prevalenca duševnih motenj, predvsem depresivnih in motnje pri starostnikih, je bil tak pristop k obravnavi bolnikov z duševnimi motnjami nujen tudi zaradi približevanja sodobnim načelom zdravstvene skrbi za te bolnike.

In za konec še kratek skok v zgodovino: oddelek za psihiatrijo je bil od leta 1946 v okviru skupnega nevropsihiatričnega oddelka, po začasni preselitvi na Pohorski dvor leta 1972 pa se je razvijal kot samostojna organizacijska enota. Pred preselitvijo na Pohorski dvor je imel oddelek 41 postelj, v gradu so jih imeli 120. Delo so tako lahko organizirali po funkcionalnih enotah – na ženskem in moškem zaprtem in odprtem oddelku, razpolagali so z rentgenskim kabinetom in kabinetom za elektrokardiogram, sterilizacijo, priročnim laboratorijem, prostori za psihološko in socialno službo in še prostori za delovno terapijo. Leta 1978 je oddelek pridobil še dodatnih 64 postelj na odseku za alkoholizem v prenovljenem Pohorskem dvorcu.

Poudariti je še treba, da so si Mariborčani in prebivalci okoliških občin – tudi Lovrenca na Pohorju – sodobno in eno lepših bolnišnic doslej gradili sami: z izjemno solidarnostjo in sredstvi, zbranimi s samoprispevki. Obnova kirurške stolpnice, novi oddelek za psihiatrijo in novogradnja za oddelek za očne bolezni ter oddelek za bolezni ušes, nosu in grla ter kirurgijo obraza in vratu pa so tri velike investicije, ki so leta 1994 našle svoje mesto v zakonu o investicijah v zdravstvu. Ko je bila leta 1999 sprejeta odločitev, da se začne gradnja in je le-ta na pomlad naslednje leto tudi stekla, smo verjeli, da se bodo sredstva natekala intenzivneje in hitreje in se bo oddelek lahko preselil že pred dvema letoma. Pred nami so realna pričakovanja, da bomo prej kot v letu dni predali namenu še drugo novogradnjo, s tem pa bomo lahko nadaljevali z načrtovanimi preselitvami in obnovami preostalih oddelkov, kjer delajo še vedno v neprimernih in slabih pogojih.

Prim. Gregor Pivec, dr. med., direktor

PREVENTIVA

Predsednik DU in urednik glasila gospod Jožef Javornik, oec., me je prijazno povabil, da napišem besedo, dve, o tem, kako se obvarovati teh ali onih težav, ki jih prinesejo leta. Modra ideja, s pogledom naprej.

Nekoliko zagate je le, kako to povedati v skrbno odmerjenem prostoru. Poskusimo natrositi vsaj nekaj misli, s tem da preventivnih pregledov ne bomo niti omenili.

Na ukrepe za zdravo življenje in preprečevanje bolezni lahko gledamo z dveh zornih kotov. Lahko kot na skupek prepovedi, česar vse ne smemo. Pravi obup! Boljši je optimističen pristop. Telesu in duhu ponudimo to, kar mu godi. Iz izkušnje vemo, da se počutimo dobro po lahki, nemastni in ne preobilni hrani, po kateri nas ne tišči v želodcu in nas ne leni. Boljše se počutimo po ogledu dobrega filma ali znanstvene oddaje, kot po zamorjenem in zaležanem dremanju ob puhli oddaji. Ukrepe, s katerimi naj kaj preprečimo, imenujemo preventiva. Takim ukrepom v našem primeru lahko rečemo kar zdrav način življenja.

Zelo dobro se počutimo, če se dnevno sprehodimo na svežem zraku. Vsaj pol do tričetrt ure, do te mere, da se oznojimo. S tem sprostimo napete mišice, ki nam po večurnem sedenju ali prisilni drži povzročajo bolečine. Vzpodbudimo krvni obtok in zmanjšujemo aterosklerotične procese na žilah (poapnitve). Izboljšamo tonus ven; delo mišic deluje nanje kot masaža in kot črpalka ter preprečuje nastanek globokih venskih tromboz. Ob povečani nevarnosti za prizadetost drobnih žil (predvsem pri sladkorni bolezni, vezivno-tkivnih obolenjih, žilnih obolenjih) taka aktivnost ohranja žile. Dnevna telesna aktivnost zmanjšuje maščobo v krvi in dviguje nivo dobrega, zaščitnega holesterola. Mišice hrbtenice ostanejo močne, postava bo pokončna in prožna. Gibanje je naravna stimulacija za trdnost kosti in preprečevanje osteoporoze. Veliki sklepi, kolki, kolena, bodo ohranili primerno gibljivost. Gibanje preprečuje zaprtje in ščiti pred hemoroidi. Ugodno vpliva na prostato. Aktivno gibanje izboljša prekrvljenost vseh organov: misli ostanejo iskrive, ledvice so v polnem teku, spolna moč in libido ostaneta sveža. Gibanje dviguje naravno odpornost telesa, ki nas ščiti pred napadi virusov in bakterij, pred nekaterimi krvnimi obolenji in rakom.

Prav tako se dobro počutimo po uživanju zdrave hrane. Hrana, bogata z mlekom in mlečnimi izdelki, nas bo varovala pred osteoporozo. Mleko naj bo posneto, da izločimo maščobe (otroci lahko uživajo polnomastno mleko, zaradi vitaminov, ki so topni v maščobah). Tisti, ki mleka ne prenašajo, bodo uživali več zelene listnate zelenjave. Odvečni kalcij se izloči in se ne odlaga v žile. Odlaganje kalcija v žile je povezano z dejavniki, ki okvarjajo žile (holesterol, povišan krvni tlak, nikotin in podobno).

Čutimo, da nam pretirano sončenje ne odgovarja. Maligni melanom, zelo nevaren rak kože, povezujejo prav z večkratnimi sončnimi opeklinami. Koža si jih »zapomni«. Pojavnost tega raka se povečuje najhitreje med vsemi rakavimi obolenji. Njihovo število se podvoji vsakih 6-10 let. Leta 1987 je bilo v Sloveniji odkritih 102 novih primerov, v letu 2002 že 294. Za zadostno količino vitamina D je dovolj, če smo na soncu nekajkrat na teden po pol ure.

Po zaužitem sadju in zelenjavi smo lahkotni in polni energije; privoščimo si ju vsak dan. Poleg vitaminov in vlaknin bomo s tem prejeli dovolj kalija, ki pomaga zadrževati kalcij iz ledvic; seč napravi alkalen in tako preprečuje nastanek sečnih kamnov. V sadju in zelenjavi je veliko še vitamina C, E, vitamina K in magnezija (potrben je za aktivacijo vitamina D in delovanje nekaterih hormonov). Jutranji obrok sadja še dodatno vzpodbudi prebavo in očisti črevesje ter ščiti pred rakom na črevesu. Kozarček ali dva rdečega vina na dan nam bo v veselje, telesu pa v poživitev. Prav flavonoidom, ki jih v veliki količini najdemo v rdečem vinu, rdečem grozdju, zelenem čaju in temnem pivu, pripisujejo zaščitno vlogo pred koronarno boleznijo in nekaterimi raki. Morda prav to razloži dejstvo, da je med Francozi, ki so znani ljubitelji vin, relativno nizka pojavnost koronarne bolezni.

S telesno aktivnostjo in zdravo prehrano vam ne bo težko vzdrževati zdrave telesne teže. Razmerje med težo in kvadratom višine, indeks telesne teže, naj bo pod 25. Izračun: teža/(višina x višina), npr. 80 kg/(1,72 m x 1,72 m) = 27. Prekomerna teža torej.

V onesnaženem ozračju se neradi zadržujemo. Opustimo kajenje! Uničuje nam pljuča, povečuje tveganje za raka, vodi v zmanjšano kostno gostoto in v zgodnje aterosklerotične procese. Kadiilci s koronarno boleznijo imajo za 70% večjo umrljivost, kot nekadiilci iste starosti.

Izogibajmo se mastni hrani. Raje se odločimo za perutnino (brez kože) ali ribe. Najbolj cenjene so globokomorske ribe severnih morij: tuna, losos, skuša, ki vsebujejo največ omega-3 olj. Za zabelo uporabljajmo olivno olje, v nujni količini. Od jajc uporabimo beljak, v rumenjaku je veliko holesterola. Omejimo uporabo soli, ki zvišuje krvni tlak in sladkorja, ki vodi v povečano težo in v sladkorno bolezen. Spali bomo dobro, če 2-3 ure pred spanjem ne bomo uživali hrane. Želodčnim težavam se bomo ognili, če bomo opustili kajenje, gazirane pijače, mastno hrano, premočne začimbe, alkohol in nikotin (zmanjšuje tesnjenje spodnje požiralnikove mišice).

Vadba za možgane in bistre misli je strokovno branje. Na pomen učenja in branja za umsko čilost premalo opozarjamo celo v medicini. Pa je telo le »nosilec« umskih sposobnosti.

Vsakovrstne aktivnosti boste tudi v prihodnjem letu dobro opravljali le ob rednem in zadostnem spanju. Žlica dobrega medu Lovrenških čebelarjev pred spanjem bo ob tem kot dobra vila.

Franc Beigot, dr. med. spec.

DUŠEVNE MOTNJE

Spoštovani krajani!

V zadnjih letih se povsod v razvitem svetu srečujemo s korenitimi spremembami, ki povzročajo pri ljudeh nemir. Skoraj ¾ ljudi ima kakšno bojazen, napade, panične motnje ali splošno »živčnost«, kar pa seveda ne moremo uvrščati med psihiatrične bolezni. Skoraj 50 % ljudi izkusi v svojem življenju kakšno duševno motnjo, 30 % pa jih je v zadnjih 12-tih mesecih doživelo vsaj eno.

Po mojih izkušnjah se tudi v naši ambulantni srečujemo s podobnim razmerjem duševnih motenj. Lahko trdim, da ima 2/3 ljudi, ki iščejo zdravniško pomoč, obenem še določeno stopnjo duševnih težav. Veliko novih bolnikov z bolečinami v trebuhu in netipičnimi bolečinami v prsih NIMA telesne bolezni. Mnogim izključitev ene bolezni, ki jo lahko opravi usmerjen specialist, ne zadošča, zato hodijo od zdravnika do zdravnika. Pri večini so v ozadju njihovih težav psihosocialni problemi.

Duševne motnje in duševno zdravje postajajo pomemben del prizadevanj za dobro počutje vseh ljudi. Vse to so razlogi, da sem se letos odločila napisati nekaj o tej tematiki.

Veliko ljudi z duševnimi težavami kaže pretežno telesne znake in občutja.

Zdravnik družinske medicine se prvi sreča z ljudmi, ki imajo duševne motnje. Mnogi bolniki se pogosto ne zavedajo, da so vzrok za njihove težave duševne motnje. Pogosto so prepričani, da gre za telesne vzroke in pričakujejo preiskave, ki bi naj potrdile ali ovrgle njihovo resnost. V ambulantni družinske medicine se srečujemo s široko paleto pritožb naših bolnikov. V glavnem so zaskrbljeni predvsem zaradi telesnih bolezni. Sami le redko sprostijo pogovor o duševnih težavah. Pogosto ostanejo občutja in znaki duševnih motenj nezdravljeni in tako se v bolnikovi zavesti duševna motnja utrdi kot telesna bolezen.

Najpogostejše duševne motnje so različne oblike tesnobe, sledi depresija, nato različne oblike odvisnosti in psihoze v ožjem smislu.

Depresija sodi med motnje razpoloženja. Razpoloženje je dalj časa trajajoče čustvo, s katerim človek izraža svoj odnos do dogajanja v sebi ali okolju. Depresija je v velikem procentu povezana s tesnobe, tudi razmejitve med njima je lahko zelo težavna, s tem pa tudi bolj težavno zdravljenje. Z depresijo so pogosto povezane tudi kronične telesne bolezni, in sicer:

bolezni srca in ožilja, srčni infarkt, možganska kap, rak, stanja s kronično bolečino, bolezni ščitnice.

Med dejavniki tveganja je pomemben spol. Ženske so dvakrat pogostejše depresivne kot moški. Vzroka za to ne poznamo. Delno je tudi posledica tega, da ženske pogostejše iščejo pomoč pri zdravniku tudi zaradi svojih duševnih težav. Povečano tveganje za pojav depresije pri ženskah so obdobja velikih hormonskih sprememb. Eden od dejavnikov tveganja je tudi neugodno domače okolje v zgodnjem otroštvu in prisotnost depresije pri starših. V enem letu približno 10 % populacije zboli za depresivno motnjo.

Glavni simptomi depresije so: potrtost; izguba interesov in veselja; nesposobnost čustvenega reagiranja na ugodne dražljaje in pomanjkanje energije z utrujenostjo. Dodatni znaki so še: motnje koncentracije, spanja, teka, izguba ali zmanjšanje želje po spolnosti, psihomotorična zavrtost in tudi samomorilne misli.

Depresivna epizoda traja najmanj dva tedna, glede na težavnost jo delimo na blago, zmerno ali hudo. Huda depresija ima vse glavne znake in najmanj štiri dodatne, ki trajajo vsaj dva tedna ter omejena socialna aktivnost.

Nezdravljena depresija traja povprečno 10 mesecev, pri najmanj $\frac{3}{4}$ bolnikov se pojavi ponovno po prvih 6 mesecih po izboljšanju simptomov.

Depresija ostane velikokrat neprepoznavana, če se bolniki ne želijo odkrito pogovoriti. Zdravljenje prepoznane depresije je dolgotrajno. Za dober učinek zdravljenja je potrebno dobro sodelovanje ozaveščenega in poučenega bolnika.

Z bolnikom se moramo pogovoriti o njegovih težavah. Potrebuje pomoč, da sprejme tudi svojo začasno zmanjšano zmožnost za vsakdanja opravila in da skuša verjeti tistim, ki ga spodbujajo.

Odločitev za zdravljenje z antidepresivi temelji na številu prisotnih simptomov depresije, stopnji motenosti v socialnem prizadevanju in predhodnih depresivnih epizodah. Z zdravljenjem zmanjšamo do hudo depresijo, ki s svojimi simptomi moteče vpliva na bolnikove dnevne dejavnosti ali jih celo onemogoča. Zdravljenje z antidepresivi je lahko učinkovito le, če je vzdrževano v terapevtskem odmerku in dovolj dolgo. Z zdravljenjem nadaljujemo še 4–9 mesecev po kliničnem izboljšanju. Ob antidepresivih je vedno potrebno tudi zdravljenje z eno od psihoterapevtskih metod. Depresija s svojimi znaki in izredno pogostnostjo pomembno poslabšuje kakovost življenja, vpliva na delazmožnost ipd. S sintezo varnejših zdravil je sedaj omogočeno zdravljenje te motnje tudi v ambulantni splošni medicini.

Dragi krajani, tu smo, da vam pomagamo.

Pogovorite se s svojim osebnim zdravnikom. Če je v naši moči, vam bomo iskreno pomagali.

Metka Fišer Zobovič, dr. med., spec.

SREČNOST IN ZDRAVJE

Živim v prepričanju, da je življenje čudovit dar. Velik dar je tudi telesno in duševno zdravje, h kateremu lahko prispevamo pomemben delež sami.

Nova definicija zdravja pravi, da je zdravje dinamično ravnovesje med različnimi deli organizma ter med organizmom in njegovim okoljem. Funkcija posameznikovega zdravja za družbo je v tem, da vanjo prispeva svoje sposobnosti in svoje uravnoteženo bivanje. Primerno osveščeni se bomo izognili prevelikemu porabništvu in posledičnemu onesnaževanju okolja, ki negativno vplivata na zdravje.

Za telesno zdravje potrebujemo dobro kondicijo. Dobimo jo z rednim delom, gibanjem, pravilno prehrano, primernim počitkom in kvalitetnim spanjem. Ne zlorablajmo alkohola, drog, cigaret, kave, hrane, sedenja pred televizijskimi sprejemniki ...

Duševno zdravje je odvisno od naše notranje umirjenosti, ki bi jo lahko imenovali tudi srečnost. Če smo sledili svoji poklicanosti in si s šolanjem pridobili teoretično znanje za uspešno praktično delo, naše življenje bogatijo predvsem lastne izkušnje. Po svoji naravi smo socialna bitja in za duševno zdravje in srečo potrebujemo dobro razumevanje z ljudmi, s katerimi živimo. Zato nam mora biti dovoljeno, da nam poleg zaposlitve, s katero si prislužimo denar za preživetje, ostane čas tudi za druge življenjske vloge. Omogočeno nam mora biti, da smo dobri starši svojim otrokom, drug drugemu dobri partnerji, dobri otroci ostarelim staršem, v širši skupnosti dobri sosedi in nekaterim tudi prijatelji. Za medsebojne odnose potrebujemo energijo, da jo lahko posredujemo svojim bližnjim. Kadar nam to uspeva, smo pomirjeni, če pa pogosto naletimo na ovire, so naši bližnji nezadovoljni, sami pa postanemo nesrečni. Svojo nesrečnost začnemo izražati z bolezenskimi znaki: z glavobolom, s krči v želodcu, s povišanim krvnim tlakom ... Da bi ozdraveli, potrebujemo sočutje, podporo, morda pomoč pri delu, včasih čas za dodatno izobraževanje, da si razjasnimo stiske in neznanke, drugič zgolj čas za razvedrilo in počitek. Dokazano je, da nesrečnost ni dobra podlaga za telesno in duševno zdravje. To pa še ne pomeni, da so nesrečni ljudje duševno bolni. Njihovo duševno zdravje se v stanju nesrečnosti kaže v tem, da se naučijo sprejemati boljše odločitve za naprej. Zavedati se moramo, da sami izbiramo svoje besede in dejanja, količino prostega časa in dodatnih opravil. Vsako naše početje in posledično počutje je na nek način naša prosta izbira. Dobra izbira je tista, ki ljudi medsebojno zbližuje. Edino sprejemanje dobrih odločitev pripelje do reševanja resničnih življenjskih problemov. Na izbiri imamo vse mogoče možnosti. Izkoristiti moramo pravico, da izmed njih v svojem življenju izbiramo tiste, ki jih imamo za vredne.

Načini, kako vidimo stvari in dejstva, močno vplivajo na telesno in duševno zdravje. Kot otroci jih pridobimo od svojih staršev. Ponekod za vse svoje neuspehe krivijo druge. Pomembno je spoznati, da lahko spreminjamo le svoja stališča in vplivamo le na svoja dejanja. Ker vemo, da občutimo in delujemo tako, kot razmišljamo, je še toliko bolj pomembno gojiti čiste misli brez obtoževanj in posploševanj.

Obstajajo težke razmere, ko lahko storimo zelo malo. Če živimo v hudi revščini, če nas je doletela težka bolezen ali poškodba, če smo primorani živeti v grobih ali pretirano izkoriščevalskih razmerah, smo težko srečni. Tedaj je potrebno

poiskati pomoč pri institucijah, ki so za to usposobljene. Toda nesrečnost ponavadi nima nič skupnega s tako skrajnimi okoliščinami. Nesrečni smo predvsem, če se s pomembnimi ljudmi doma ali na delovnem mestu ne razumemo tako, kot bi se radi.

Izogibajmo se stališču, da imamo vedno samo mi prav. Upoštevajmo, da je v medsebojnih odnosih zelo pomemben odkrit pogovor, ki vključuje poslušanje in spoštovanje različnih pogledov. Bodimo sproščeni, preprosti in iskreni odrasli ljudje. Upajoč v božjo pomoč lahko premagamo svoje napake, strah in nemoč.

V letu 2006 vam vsem želim, da bi se čim več ukvarjali drug z drugim. Pojdite večkrat v naravo in vaša notranja ugibanja bodo morda dobila prav izvirne odgovore.

Emilija Arl-Šprah, dr. med., spec. anesteziolog

POMOČ DRUŽINI NA DOMU, DENARNA SOCIALNA POMOČ IN DRUŽINSKI POMOČNIK

Človek v starejših letih, v jeseni svojega življenja, večino- ma potrebuje zelo malo, seveda pri tem mislim na finančno plat.

A vsaj toliko, da lahko kljub svoji skromnosti kolikor toliko eksistira v ritmu današnjega hitrega in s tem dražjega načina življenja.

Starostnik se zelo redko pritožuje nad pomanjkanjem denarja, srečen je, da mesečno prejme svojo zasluženo pokojnino. Veliko bolj hudo je, ko postane v svojih življenjskih aktivnostih odvisen od druge osebe.

Takrat je pogosto nemočen, še posebej, ko nima svojcev, da bi lahko skrbeli za njega. Na vso srečo obstoja že nekaj let v Lovrencu na Pohorju in tudi v drugih krajih tako imenovana pomoč na domu. Le-ta je organizirana in tudi financirana s pomočjo občine. V Lovrencu na Pohorju se lahko za pomoč na domu obrnete na Center za socialno delo Ruše. Ena ura pomoči na domu stane 650 SIT, v kolikor je pokojnina visoka in ni nobene oprostitve. Sicer pa se cena glede na število družinskih članov, na katastrski dohodek in na višino pokojnine znižuje – odvisno od cenzusa.

Če je pokojnina zelo nizka, verjetno ni potrebno prispevati nič in vse stroške pomoči na domu krije občina, kar vam izračunajo na Centru za socialno delo. Invalidne osebe so oproščene plačila pomoči na domu.

Včasih pa, kljub svoji skromnosti, upokojenec ali upokojenec in zakonec, ne ve več, kako naprej, saj jih položnice kar zasipavajo, živeti je pa tudi treba. Po navadi je v teh primerih pokojnina najnižja oziroma pokojnina z varstvenim dodatkom. Takrat lahko upokojenec vloži vlogo za denarno socialno pomoč na Centru za socialno delo.

Cenzus za denarno socialno pomoč je za prvega družinskega člana 46.981 SIT, za drugega družinskega člana pa 32.887 SIT. To pomeni, da je do denarne pomoči upravičen upokojenec z zakoncem, v kolikor njegova pokojnina ne presega 79.868 SIT.

Kadar pa pokojnina presega 80.000 SIT, upokojenec in njegov zakonec ali sam upokojenec, se pa znajdejo v zelo težki finančni situaciji, je možno dobiti tudi izredno denarno pomoč enkrat letno.

Če družino sestavljata dva družinska člana, le-ta znaša 30.000 SIT, če pa je v družini en sam član, pa izredna denarna pomoč znaša 20.000 SIT. Seveda pa preverijo tudi katastrski dohodek, če imajo otroke, ki so dolžni skrbeti za starše, in podobno. Tudi v tem primeru je potrebno vložiti na Centru za socialno delo vlogo za izredno denarno pomoč.

Novost v zakonu o socialnem skrbstvu je pravica, ki ponuja upravičencu do institucionalnega varstva možnost izbire, da namesto pravice do celodnevne institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika.

Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (v nadaljnjem besedilu: invalidna oseba).

Invalidna oseba v primeru izbire družinskega pomočnika obdrži pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, vendar ji ta pravica v času, ko ji pomoč nudi družinski pomočnik, miruje. Družinski pomočnik je lahko le oseba, ki bi se lahko štela za brezposelno osebo. Lahko je to oseba, ki ima isto stalno prebivališče kot invalidna oseba, oziroma eden od družinskih članov invalidne osebe (osebe, ki se kot družinski člani upoštevajo pri uveljavljanju pravice do denarne socialne pomoči, brat in sestra, stara mati, stari oče, stric in teta). Invalidna oseba uveljavlja pravico do izbire družinskega pomočnika pri centru za socialno delo, ki je v skladu s tem zakonom pristojen za invalidno osebo.

Poleg osebnih podatkov mora invalidna oseba vlogi priložiti izjavo izbranega družinskega pomočnika, da želi invalidni osebi nuditi pomoč, ki jo potrebuje, in da bo zapustil trg dela oziroma da se bo odjavil iz evidence brezposelnih oseb, ter ali želi uveljaviti pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek.

Pristojni center za socialno delo izda odločbo, s katero ugotovi, da bo invalidni osebi pomoč, ki jo potrebuje pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, nudil izbrani družinski pomočnik in hkrati odloči o pravici družinskega pomočnika do delnega plačila v višini minimalne plače.

Lovrenc na Pohorju,
dne 3. 11. 2005

Partonažna medicinska sestra
Danica Hriberšek, dipl. med. sestra

VESELI VEČER

Tudi v letošnjih Jezernikovih dnevih smo bili v našem društvu zelo delovni. Pripravili in izvedli smo:

- VESELI VEČER v sodelovanju z domačim pevskim moškim zborom GOZDAR, domačimi ljudskimi pevkami, razveselile so nas male mažoretke gasilske godbe na pihala iz Lovrenca, Primož in Špela iz Lehna, Marjana, Tončka, Franja v skečih in seveda ljudske pevke PUŠELJC kot gostje iz Zg. Savinjske doline.
- Zeliščarska skupina FLOŠTER je organizirala ob radijski delavnici razstavo zdravilnih zelišč in degustacijo domačih namazov in napitkov.
- Ročnodelski krožek PIKAPOLONICA je organiziral razstavo različnih izdelkov, katere so krajani naredili sami doma.
- Tudi kegljači so se udeležili tekmovanja ob Jezernikovih dnevih.
- Za vse upokojence smo izvedli meritve krvnega tlaka, holesterola in sladkorja v krvi.

Datum: 9. 11. 2005

Perklič Marjana

Ko sonca žar na mene sije,
srce veselo v meni bije.
A žalost, tuga mi duha,
megla nesreče me obda.

Obličje jasno moje,
veselo mi srce poje,
a če oko se mi solzi,
v potokih mojih se topi.

Oj sijaj mi sonce milo,
na moje srce premilo,
obličje jasni mi temno
in okraši s cvetjem ga ljubo!

Vlasta Šmigoc, članica DU

1. POMLADNI VEČER

V pomladnih večerih na klopci
pred hiško otožna sedim.
Do nebu podijo se črni oblaki
in z njimi leteti želim.

V pomladnih večerih tako je hladno,
če ti bil bi ob meni,
bi mi bilo toplo.

A ti si neslišno kot pomlad
na pot mi prišel,
srce je od sreče vzdrhtelo,
vendar si zopet odšel.

V pomladnih večerih
na klopci sedim,
v nebo se oziram
in stare spomine budim.

2. DOMOVINA MOJA

Beseda sladka, o, mati domovina,
ne prideš več mi iz spomina!
Kot iskra živa mi v srcu tliš,
ljubezen k sebi mi budiš.

FUNKCIONARJI DRUŠTVA Z NAJDALJŠO DOBO DELA SKOZI ČAS!

Pri Društvu upokojencev Lovrenc na Pohorju so z najdaljšo dobo dela naslednji:

I. IZ VRST PREDSEDNIKOV:

1. Jožef Polak od 1952 do 1975 = 22 let,
2. Jožef Javornik od 1991 = 14 let.

II. IZ VRST TAJNIKOV:

1. Lojzka Šumer od 1987 do 2004 = 17 let,
2. Jožef Papotnik od 1975 do 1987 = 12 let.

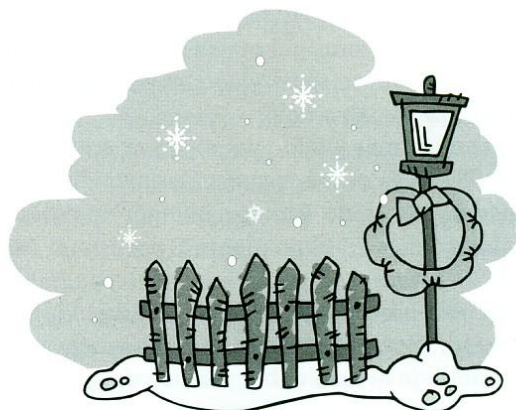
III. IZ VRST BLAGAJNIKOV:

1. Ljubica Toniutti od 1990 do 2004 = 14 let,
2. Ivan Roškar od 1975 do 1984 = 9 let.

Prvi predsednik društva je bil Matevž Gozdnik, in sicer:
od 1949 do 1952 = 3 leta

V imenu društva prisrčna hvala za njihovo delo in prizadevanje!

Jožef Javornik

ZAKAJ VOLKOVI TULIJO V LUNO ...?

Daleč nazaj, pred časom, ko čas še ni obstajal, so na zemlji v harmoniji živeli ljudje in bogovi. Vsaka harmonija zahteva svoja pravila, ideje in pristope. Tako je bilo tudi takrat. Ljudje in bogovi so živeli pod določenimi pravili. Sveto je bilo, da je božansko, kar je božanskega, in človeško, kar je človeškega ...

Tako se je lepega svetlega pomladnega jutra mlad gozdar odpravljal na delo, ko je slučajno v goščavi zaslišal kričanje in renčanje. Stekel je naprej in sledil glasu. Videl je dekle, kako se stiska ob skalo in volka, ki renči nanjo. Vedel je, kaj storiti. Volkove je srečeval skoraj vsak dan. Uporabil je svojo preprosto zvijačo in volka odgnal daleč stran. Dekle se je nasmehnilo v zahvalo in fanta prosilo, da jo pospremi do mesta. Ko sta prišla v mesto, se je dekle še enkrat zahvalilo in nekje med ulicami kar izginilo neznano kam ...

Fant je pozabil na dogodek, dekle in svojo peripetijo, dokler ni opravljal svojega vsakdanjega dela in si med sekanjem drv zarinil sekiro v nogo. Sedel je na z mahom poraščen kamen, obvezal nogo in čakal, da se krvavitev ustavi. Med šepanjem domov je spet srečal isto dekle. Nasmehnil se je in vprašal, ali je ni strah hoditi po gozdu zaradi volkov in ostalih zverí. Dekle se je nasmehnilo in dejalo drvarju, da naj sede ... Drvar je sedel, dekle pa je pokleknilo in se dotaknilo njegove noge. Noga je nehala boleti ... In ko je drvar ves presenečen in prestrašen odvil blago z noge, je opazil, da njegove rane ni več. V strahu je pogledal dekle ... Ko je drvar hotel nekaj reči, je dekle stegnilo prst, ga položilo na njegove ustnice in reklo: »Ššššš, ne sprašuj ...« Fant je prestrašen vstal in se začel sprehajati ob dekletu ... Sprehod je nadaljeval mimo njegove kočé, daleč v gozd ... Dekle se mu je zdelo tako posebno ... Kadar koli jo je pogledal, je v njenih očeh videl žarek, preprosto igrivo iskrico, ki je žarela. V njenem nasmehu je videl življenje, v njenih očeh košček neba ... Njeni dolgi rjavi lasje so se premikali v vetru, on pa je samo stal in opazoval ...

Tako so se njuni sprehodi nadaljevali in nadaljevali ... Pravila so bila prekršena. Zbudila se je ljubezen med boginjo in človekom. Starešine med bogovi so priklicale nevihte in se zbrale pod najstarejšim hrastom na zemlji ... Odločili so se, da bodo bogovi za vedno zapustili zemljo. Ljubezni med mladim fantom in boginjo Luno niso obsodili, pač pa so ju vprašali, ali sta se pripravljena odreči »življenju« zanje ... Oba sta privolila, bogovi pa dopuščajo le brezpogojno ljubezen. Tako so mladega fanta spremenili v grdo krvoločno žival - volka. Pošast, ki je nekdanja preganjala mlado Luno, samo zato, da ga ona ne bi marala ... Njo so spremenili v nebesno telo, ki sveti na nebu in zaljublencem daje vsaj žarek svetlobe za nežnost v temnih nočeh, samo zato, da je fant ne bi čakal in da bi se odrekel njeni ljubezni ... Toda bogovi so bili tudi usmiljeni ...

Tako še danes volkovi tulijo v Luno in ji izpovedujejo večno ljubezen, Luna pa sveti in jih »gleda«. In če boste prisluhnili, boste slišali, da volkovi poleg tuljenja jočejo. Nihče ne ve, ali zato, ker pogrešajo Luno, ali zato, ker se veselijo njene ljubezni in ponovnega snidenja ... In takrat, ko Luna ne sije, tudi volkovi ne tulijo. Takrat se mlada dva srečata na isti poti, na sprehodu v svoji človeški podobi ... Takrat imata čas samo zase ...

Večna ljubezen torej obstaja, samo tako težko je žrtvovati kaj zanje ...

Karl Benkič, ml., univ. dipl. ing.

Ko ljudje pridemo v tretje življenjsko obdobje, ki mu radi rečemo tudi jesen življenja, se začno utrinjati misli, ali je življenje sreča, ki ima vrednost in smisel.

Smo priče globokim družbenim spremembam, ki nas nenehno pretresajo in vplivajo na našo stvarnost. Življenje okoli nas pogosto ni prav nič spodbujajoče. Ves svet se nam zdi, da je včasih kot vržen iz tečajev. Bogati postajajo vse bolj bogati, revni vse bolj revni, srednji sloji pa so pod vse večjim pritiskom struktur, ki mu v najrazličnejših oblikah brez primere in protivrednosti jemljejo, kar si zaslužijo. Zgodbe so znane in komentarjev ne potrebujemo. Mnogokrat nam ni vseeno, ko slišimo očitke, da je toliko starih ljudi, čeprav smo tudi mi vsi vlagali sredstva za primer, ko bo prišla starost in z njo bolezen. Torej, kje je zdaj načelo vzajemnosti? Kulturne sestavine, kot so: solidarnost, vzajemnost in druge niso od zmeraj, temveč jih je prinesel zgodovinski razvoj in gospodarska blaginja. Praskupnost so njeni ostareli člani, ki bi morali več prejemati, kot so ji lahko dali, pa morajo sedaj poslušati očitke, da so ji dali preveč. Prihaja do različnih oblik odtrganja posameznih skupin na obrobje, pa ne samo ostarelih, bolanih, temveč tekmuje vsak z vsakim, tu pa ne šteje več ne znanje ne uspešnost. V bližnji prihodnosti se napoveduje prava vojna med generacijami. Prikrajšane naj bi bile pravice starejših, omejeno naj bi bilo šolanje, češ saj za vse tako ni dela. Upajmo, da se odnosi med generacijami le ne bodo razvijali samo v smer poslabšanja, da bodo na tem področju prispevali vsi: mladi z učenjem in novimi idejami, srednjih let z zavestjo, da sta delo in politika socialni dobrini, ki so ju prejeli od starejših z nalogo, da ravnajo z njima v skupno korist.

Ob kopici neprijetnosti smo hoteli pokazati, da je na tem svetu z nami marsikaj narobe, vendar smo tudi priče mnogim majhnim dobrim mislim in dejanjem. Brez njih bi bili naši dnevi sivi, saj staranje ni le izgubljanje časa, je tudi pridobivanje globljih spoznanj in vrednot, ki nas privede k učenju zajemanja v globinah vodnjaka življenja.

Anica Mithans

DRUGAČE V ŽIVLJENJU ...

V življenju pogosto »potegnemo črto« pod svojim dotedanjim življenjem. Razmislimo, kaj smo naredili, dosegli. Vprašamo se, ali smo dosegli svoje cilje. Ne glede na odgovor, ponavadi ponovno definiramo poti do istih ali pa novih ciljev, strategijo življenja in pristope. Čas za takšno analizo so ponavadi neprespane noči, trenutki, ko gre v življenju kaj narobe ali pa takrat, ko svoje življenje dodatno oplemenitimo z uspehi.

Človek je posebno bitje pod soncem. »Od boga poslani in postavljeni« pomeni še višjo instanco življenja in obstoja samega. Globoko v sebi pa smo vseeno bitja, ki so podrejena pravilom narave in njene selekcije. Naj bo naša raven kulture še tako visoka, vedno in povsod težimo k temu, da preživimo. Na takšen ali drugačen način. Vedno preživijo najboljši, najbolj spretni in iznajdljivi. In prav k temu nas danes sili družba. K pretiranemu uspehu, pozabljanju človeških vrednot in izdelovanju robotiziranih osebkov.

Kaj pa v tem svetu sploh pomeni biti uspešen? Kje poteka meja med osebnim zadovoljstvom, nujno potrebnim za življenje in pretiranim?

Ljudje in družba sami sebi postavljamo norme. Nekako pod vplivom družbe kar hitro sami, že kot otroci spoznamo, kaj je prav in kaj narobe. Kaj je dopustno in spet tisto, kar ni. Otroci so preprosta bitja. Ponavadi na neko zapoved čisto preprosto vprašajo: »Zakaj?« Pa jim znamo odgovoriti? Predstavljajte si preprosta otroška vprašanja: »Zakaj je voda mokra? Zakaj je nebo modro? Zakaj zrak nima barve?« Bi na ta, tako imenovana preprosta vprašanja, znali odgovoriti? Enako velja za vprašanja drugega tipa: »Očka, zakaj ne smem tega, zakaj ne onega? Dedek, zakaj mi tega ne dovoliš?« Le redko kdo si vzame čas, premisli in odgovori. Pogostejši pa je odgovor: »Zato!« Ali pa preprosto: »Zato, ker se tega ne dela.« Toda, kdo nam postavlja ta merila. Kdo lahko reče, da goljufija ni dopustna in seveda, zakaj ne? Pa se vrnimo k preprosti tezi, da je človek nagnjen k preživetju. Ob vsakem trenutku in za vsako ceno. Normalno je sklepati, da človek potrebuje določeno mero hrane vsak mesec za svoje preživetje. In če je ni sposoben pridobiti na pošten način, se lahko odloči za goljufijo ali pa smrt, gledano s stališča potrebe po preživetju. Torej. Človek je goljufal, da je lahko preživel. S človeško-moralno-etičnega stališča je to seveda nedopustno, z naravne selekcije gledano pa čisto normalno in razumno. Večina od vas bo zamahnila z roko in rekla: »Ja, saj, za hrano pa ja lahko goljufa!« Pa pogledjmo drug primer. Človek goljufa zato, da obogati. Seveda boste vsi rekli, da je to moralno nedopustno in da bi bilo potrebno lopova zapreti! Pa je to dejansko res? Na koncu koncev je goljufal zato, da bo živel lažje, preprosteje in seveda, da ne bo prestajal pasijona, kot veliko drugih samooklicanih "mučenikov" na tej tako majhni zemlji. Vprašanje se postavi kar samo od sebe. Ali je človekovo goljufijo potrebno obsoditi in ga obtožiti, ali pa je potrebno povedati drugim, da je za možnost goljufanja le-tega osebkova kriva njihova nesposobnost? Preživijo le najmočnejši! Merila pa so postavljena zato, da je omogočeno preživetje tudi šibkejšim. Pa je to dobro? Z moralnega stališča je odgovor seveda pritrdilen, z naravne selekcije gledano pa to predstavlja napako. Oviro v razvoju in evoluciji človeške vrste. Socialna država je seveda potrebna, vendar pa socialna na drugačen način. Preveč socialnosti vleče na dno cel sistem, celotno možnost razvoja in ideologij. Veliko ljudem se postavi vprašanje: »Zakaj pa bi delal, saj bo tako ali tako država poskrbela zame?« Vse večje vprašanje pa se postavlja nam, aktivnim prebivalcem. Tistim drugačnim. Takšnim, ki poganjajo velik stroj napredka, razvoja in blaginje dalje, pa se postavi vprašanje: »Zakaj bi morali podpirati ljudi, ki so sami po sebi obsojeni na propad?« Tako se počasi začne razpad socialne države. Zaradi njenega vodstva, ki je sestavljeno iz osebkov, kateri so »sami po sebi obsojeni na propad«, zaradi ljudi, ki znajo to socialo presneto dobro izkoristiti in ne nazadnje zaradi ljudi, ki vse to gledajo, vidijo, se smilijo sami sebi, ukrenejo pa ničesar. Svet se ne spreminja sam po sebi. Svet spreminjamo ljudje. Spreminjamo njegovo ureditev, voljo in potek dogodkov. Kar vprašajmo se, kako malo je potrebno, da se stvari premaknejo. Nič drugega kot kričanje propadlega psihično bolnega "Avstrijskega malarja". In svet ni bil nikoli več takšen, kot je bil prej ... Naj vam za konec napišem še preprosto misel.

Nekje po Afriki se sprehaja mogočni in bogat industrialec. Nekje v senci, pod palmo, vidi ležati črnca, ki "gloda" banano. Industrialec stopi do njega in začne se pogovor:

Industrialec: »Ti, zakaj pa nič ne delaš? Le ležiš v senci in uživaš.«

Črnc: »Zakaj pa bi delal?«

Industrialec: »Delal bi zato, da bi kaj zaslužil!«

Črnc: »Zakaj bi pa rabil denar?«

Industrialec: »Da bi si lahko v prostem času kupil banane, legel v senco in užival.«

Črnc: »Torej, počel bi točno to, kar počnem sedaj ...«

Mislim, da komentar na zgoraj napisano »poučno« zgodbo ni potreben. Pa vendar. Svet je potrebno spremeniti. Narediti boljšega in lepšega. Če ne za nas, za naše zanamce ...

Seveda. Napočil je čas, da se vrnem na delo. Tisto pošteno in dobro. Se mi vsaj zdi ... Čas, da začnem spet »pretepati« računalniško tipkovnico, in se smehljati ob misli, kako lepo mi je v miru spati, ko vem, da sem pošten in "postava moralnih in etičnih norm". Pa sem res?

Karl Benkič, ml., univ. dipl. ing.

Za rojstni dan!

*Oj dečva, ko rojstni dan slaviš,
želim Ti, da ga dobro počastiš,
naj Ti sonce sreče vedno sije
in jo oblak nikdar ne prekrije.*

*Dz srca privre mi vroča želja,
da bi Bog naklonil Ti še dosti zdravja, sreče in
veselja,
da dočakala še veliko li pomladi,
med Tvojimi, ki Te imajo radi.*

Jožef Javornik in Lojzka Šumer

DOMOVINA, TI SI KAKOR ZDRAVJE

»Patria est, ubicumque est bene,« je zapisal Pakuvij. Domovina je kraj, v kateri se rodimo, kjer poženemo svoje korenine in kjer se tudi počutimo najbolj doma. V domovino se tudi radi venomer vračamo, saj nam predstavlja družino, nikoli izgubljeno. Morda je to tudi čar domovine, ta nezavedni občutek varnosti, ki nas preveva, ko smo doma.

»Slovenija, od kod lepote tvoje ...« pove znana slovenska pesem. V naši lepi domovini je toliko krasot, ki nas neprestano navdihujejo in blažijo našo dušo. Narava je ravno tista, ki ima največjo moč preobrazbe. Kakor vsako leto, se je tudi letos tiho in skoraj neopazno v naše kraje prikradla jesen. Morju, soncu in brezskrbnosti smo za nekaj časa dali slovo. Kratki in hladni dnevi nas priganjajo v zavetja umetno ogretyh prostorov. Po vsej okolici se plazi megla, ki nam krati pogled in razgled. K sreči je vlažno in mračno le v nižinah, ne pa tudi na pohorskih vrhah in kopah, kjer sije neprestano, od jutra do večera, toplo in osvežujoče sonce. Tedaj lahko občudujemo Pohorje od Reškega vrha do Velike Kope, kako se dviga kakor velikanski dalmatinski otok iz tega meglenega morja.

Tistih nekaj ur dneva, ki jih še greje vedno bolj slabotno sonce, so kot naročeni za sprehod po bližnjih gozdnih poteh. Tudi sicer me pot večkrat zanese med bližnje hribe in griče, a jesenski čas prinaša vselej tudi najlepša doživetja. Ko hodim po pisani preprogi odpadlega listja, mi spomin seže v čas, ko smo kot osnovnošolci pisali prosti spis o jeseni. Kaj vse smo naštevili in o čem vse smo modrovali! O pticah selivkah, ki so odletele v južne kraje, da si ne bi v naši mrzli zimi prehladile občutljiva grla, o čudežnih (ogromnih) bučah, o večernih piknikih (kostanjevih, krompirjevih, koruznih), in še in še ...

V tem mesecu so posebej očarljivi obiski pokopališč. Ravno v tem času se namreč grobovi naših dragih umrlih spreminjajo v prave razstavne eksponate s tisočnimi gorečimi lučkami. Kratki in pusti dnevi postanejo tako svečanejši tudi s pomočjo umrlih oziroma njihovih svojcev.

Naša država je še mlada, saj smo se za samostojnost Slovenci odločili na plebiscitu, 23. decembra 1990. Voljo ljudstva je parlament slovesno razglasil na god Sv. Štefana, 26. decembra, in od takrat je ta dan slovenski državni praznik – Dan samostojnosti.

Ob različnih praznikih smo navajeni velikih besed, ki zaradi pogoste rabe izgubljajo svojo težo in stvarem ne morejo več dati pravega pomena, spodbude in svečanega občutja. Prav zaradi tega poskušajmo počastiti našo deželo na čim lepši in dostojnejši način. Domovino moramo enačiti z našo drugo materjo.

Zato pa je občutek toliko bolj boleč, ko je domovina ogrožena ali jo izgubimo. Varnostna mreža pod nami izgine, naenkrat se počutimo ogrožene. Skupaj z domovino je ogrožen del naše lastne identitete, zato se občutek pripadnosti rodni grudi še okrepi. Takrat smo zmožni dejanj, ki se ljudem, ki še niso bili postavljeni v tako situacijo, zdijo iracionalna, morda tudi so. Mnogi so za domovino pripravljeni žrtvovati svoje lastno življenje. Je to dejanje poguma ali pijanega patriotizma? Je obstoj naroda pomembnejši od lastnega obstoja? Nagon preživetja je eden najmočnejših človeških nagonov, zato je toliko bolj neverjetno, da ga preglasi tako sekundarno čustvo kot je pripadnost domovini. Konec koncev je to novejša človeška pridobitev, ki smo jo ustvarili šele s socializacijo in pripadnostjo človeka večji družbeni skupini. Morda to hotenje po ohranitvi domovine sega globlje, k želji po lastni ohranitvi.

Priznajmo si, človek je globoko v sebi sebično bitje, ki mu je mar predvsem za lastni obstoj, skrb za druge pa se je razvila le kot posledica skrbi za sebe. In človeška sla po ohranitvi ne zajema le prenosa dednega materiala na naslednje generacije, temveč tudi prenos svojega jezika, navad, običajev, svoje kulture. S tem ko je ogrožena domovina, so ogroženi tudi naši potomci. Naši nagoni hitro vskočijo in že smo na nogah, v prvih bojnih vrstah se borimo proti zlim silam, ki kratijo narodu pravico do obstoja.

Mnenja sem, da moramo v polni meri zaužiti tisto, kar nam je dano. Ivan Cankar je zapisal znane besede: »Domovina, ti si kakor zdravje,« in mislim, da ima prav domovina največjo moč ohranjanja našega pozitivnega duhovnega zadovoljstva. Nikar si ne drznimo zamuditi takšne priložnosti.

Patricija Majcen, študentka

TESNOBA

**Nekaj v meni me muči,
ne da mi miru.
Misli mi begajo,
meglijo mi moje srce.
Ljubiti težko je,
pa vendar sladko.
Pa traja?
Menda.
Samo poiskati jo je treba
šikom sveta.**

Patricija Majcen, študentka

STRAH

**Poletela bi s krili ali brez.
Ni važno kam, le drugam.
Svet želim objeti,
srce na kol pripeti.
Dobrine so minljive,
le za hip nam podarjene.
Izkoristi dan,
ki ti bil je dan.
Vse mine,
vedi, tudi ti.
Ne delaj si skomin,
da veter se več ne vrne,
saj prišel bo kmalu
in poteptal še to, kar je bilo.**

Patricija Majcen, študentka

Ta pisni prispevek za časopis Upokojenec ni lektoriran, ker je pisan v jeziku, kot so ga govorili Lovrenčani pred 900 leti.

KODI JE BLO VČOSI V ŠENTLORANCI

Noš kre mo zlo bagoto zgodovino. Pred 900-timi leti so k nam prešli benediktinski menihi dovska z Labotske doline. Tisti so pa k nam perpeloli svaje pavre, da so v noši dolini živeli pa virtvali: ridili žvino, obdelovali polje pa sekali goše no kšeftali z lesom. Pred skor 300-timi leti so začeli na Rdečem bregi kapat železovo rudo. V Kurji vesi je bla pieč za talenje rude no pa fužina za kavoje ingoto. Od tistiga cajta je ostola nešna tovarna kos. Važen lastnik tote tovarne, ko še nes diela sarpe no kaše, je bla kikedo družina Kieffer.

V glažuteh na Pohorji so pred daremi 250-timi leti začeli delati glaže, forbano glažvino, glažvatne lustre pa še kaj. Poherske goše so dale lies za vogl, za pepeliko, pa za kište, ko so v jih vozli glaže. Kremejok je bil pa osnova za taljeno glažvino. V lovrenški kotlini je bla glažuta per Pitneri. Vse velke, enonadstropne hiše tam okol so še iz 19. stoletja. Eni se reče »kselnhaus« – tam so živeli pomočniki šmelcero – talilco, druga pa je »hernhaus« – tam so pa živeli lastniki. Pod Klopnim varhom je bla todi glažuta – tam ko se nes reče »Fišer žoga«. Druga najbližna glažuta je bla zgier na Langesbolti. Bla je še večja od lovrenške. Od tam je dovska k nam pelola cesta, ko so jih rekli »Gložerca«. Niemo Robonca pa Gneca je šla. Per Pitneri so pal, ko je glažuta obstola, naredli turistični penzjon.

Te glavni kroh pa bagostvo pa je Lovrenčanom že od kikedo dojal lies. Plohe so riezali na desetineh žog, ko so stale ob vsieh noših grobnih. Tarški trgovci so lies s flosemi vozli dauč douta na Hravačko. Enonadstropne hiše po targi še nes kožejo, da so bli Lovrenčani včosi bagoti lodi. Na lesno trgovino spomija todi kip svetiga Miklavža, floserskiga patrona, na sriedi targa, pa altor v forni cirki. Da je bil lies skuorda brezmejno bagostvo nam povie izjava storiga Mohora, ko ga je eden skop pucal v gostilni, ko je bil pijon. Takle mo je zabruso: »Ko boš te žvekal, jaz spim, goša mi pa roste«!

Kô se sploča per nas iz tostih starih cajto pogledat? Začnimo v Pošavi. Mogočno ruomersko cirko je dal postaviti eden od benediktinskih opato pred 350-timi leti. Zlo liepi so ogromni kipi na več altorjeh pa priedna stron glavniga altorja. V Kurji vesi je vizavi tovarne montažnih hiš še ostanek stiene od plavža. Molo girta napre je tovarna kos. Tam lahko na gorici vidite star homer za kase pa lapote delat. Reče se mo »repoč«. Gnola ga je vada. Targ mo znamenito obliko obcestniga naselja s škarpemi, z visakemi hišemi, pa velikemi škegnemi za jimi. Glavna cirka je na zgornem kanci Lovrenca. Targ je po je duobo svajo jeme. Molo napre pruoti britofa je pajštva. V je so že včosi sošili joboke, gruške pa čvešple. Rekli so jim platiči al pa kloce. Za božič so platiče zamiesli v kroh, ko so mo rekli klecnprot. Na Puši je menda najbolj stora lisiena bajta na Slovenskem – »Ladejenkvo«. Todi storo Pernatovo žogo »venecijanko« je vriedno videt.

Nošo narečje je neka posiebniga. Obdarželi smo veliko koroških besied. Lovrenško je skrajno vzhodno področje Koroške ko se narečja tiče. Že v Rušeh govrijo col dergoči. Per nas rečmo provimo »mlieko«, Rušonci pa »mlejko«. Al pa mi: »lies« oni pa »lejs«. Vsok široki »o« per nas naredimo za »a« (»nôga« je »naga«, »vôda« je per nas »vada«), široki »a« pa naredimo za »o« (»krâva« je per nas »kròva«, »nâga ženska« je per nas »noga boba«). Puoleg koroškiga narečja momo še veliko ferderbanih niemških besied: ajmohc je obara, foglauš je ptičja

kletka, ercnije so zdravila, hilati pomieni hiteti, jauzn je malica, punčki so pa šuhi, pravzaprav visaki črievli z žnirlcemi.

Pili so v Šentloranci včosi v glavnem vado, per pavreh pa mošt – pa ne vinski, pač pa jobočen, grušov al pa lesnikov. Za bobnce pa otrake je bla pa navodno grušova vada du s kuhanih suhih grušk.

Per jesti so zmirom ble tri cole: fruoška, ižina pa vičirja. Pozimi je blo najbolj lušno, ko so ble koline. Zabiela je blo dosti, žmavca todi. Pertiene klabose so jedli s kislim zelom ta do vličke. Zelhano meso so pa bol šporali za košo pa za žetev. Šinikprota je bla na mizi samo za velkonočni žegn. Žgonke so pa gosto jedli, pa nej so bli karuzni al pa hejdovi. Za jauzn so dali na mizo po labla kruha (da ne bi cielega snedli!), zuo pa grimpe. Poleti so spruoti zaklali koko kuro, zeca, ovco, kazo. Zlo znona je bla todi riepna župa. Trieba je vedet, da je včosi repa per nas pomienla krompir, meli smo pa ošobnco, nešno repo, todi. Fižol je per nas grah, graho pa rečemo erpsn. Tok furm se člavek zmirom spozna, ko je kaj! Najbol znona pa je ajnprenžupa. Toto je toka župa, da col no molo potaloži lakoto, v glavnem pa je za ercnijo, če ti je hodo v želoci.

Vite, tok furm je per nas v Šentloranci. Kodi se mienimo, ze vsaj no molo viete. Če pa čiete zvedet kaj več, se pa lahko dobimo to per nas v koki gostilni. Pa priftošla kene pozobite, nehti jo mare piti pločat!

Franc Bečan, univ. dipl. oec.

VODNI MLIN

Ko so potoki močno žuboreli,
takrat vrtelo se je mlinsko kolo.
Takrat so kmečki mlini mleli,
ker dosti vode je bilo.

Tako naš oče je dejal,
ko gledal je oblake,
tako je modroval:
»Izkoristimo to vodno silo,
dokler še kaj vode bo,
saj danes bo še lilo
in vrtelo se mlinsko bo kolo.

Nekaj rži in pšenice,
da bo kruh vsak dan,
bo za praznike potica,
da bodo žganci iz koruze,
iz ajde nekaj moke,
to nekaj bo za najine otroke.«

Hitro, hitro zrnje v mlin,
vrečice na hrbet, lahko greš
eno uro hoda - takrat smo hodili peš.

Mama pa je večkrat rekla:

»Oče moko je zmlél,
jaz pa v domači peči
kruh bom spekla.«

Brez klobase, nenamazan,
včasih tudi suh,
je bil slasten
naš domači, mamin kruh.

To bili so težki časi,
leta vse so spremenila,
čeprav bolj skromno smo živeli,
žal, ne bodo se vrnila.

Potočki danes se sušijo,
čisto tiho žuborijo,
mi takole govorijo:
»Saj tam, kjer bil nekoč je tale mlin,
je danes le še kupček ruševin.
Tudi vode je premalo,
da bi še kolo pogrnalo.«

Ančka Dover

KOŠNJA NA KMETIJAH PRED DAVNIMI LETI IN DANES

Čas košnje je nekdam bil od 13. junija, to je od sv. Antona Padovanskega, pa do Janeza Krstnika, to je do 24. junija. Med tem časom je trava dozorela in oddala seme za naslednje leto. Tej košnji se je reklo senenska košnja. Okoli 1. julija in do sv. Aleša, 17. julija, je sledila ektratna košnja, ki smo jo imenovali mrva. Ta se je uporabljala za ovčjo krmo pozimi. Ovce in koze namreč rabijo trdo krmo za grizljanje zaradi zob.

Otavo smo kosili od 15. avgusta, t. j. od Velikega Šmarna, pa do 8. septembra, to je do Malega Šmarna.

Vse, kar je bilo kasneje, sta si delila kmet in krt, krt je namreč začel delati kupčke zemlje na košenini. Šele po tej košnji se je začela živina pasti po travnikih.

Nekdaj so se posebej pripravljali na košnjo. Opazovali so, kako so se oblaki usmerjali in kakšni so bili, tanki so dajali znak, da bo lepo in stanovito vreme, debeli in težki so napovedovali slabo vreme. Tudi luna je bila sredstvo za napoved vremena, če je imela okoli sebe zarjo ali šajno, se je vreme v kratkem spremenilo. Včasih namreč ni bilo ne radia in ne televizije, ki bi podajala vremensko napoved, zato so se kmetje ravnali po drugih znamenjih. Ko so se nekako prepričali, so se odločili za košnjo. Najprej so v bližnji okolici prosili kosce, če pridejo pomagat kositi. Vsi, ki so obljubili, so prišli v zgodnjih jutranjih urah, to je bilo okrog četrte ure zjutraj, in so nato kosili do devete ali desete ure, dokler je bila trava še rosna.

Ob prihodu je vsak dobil šilček ali štamperli domačega šnopsa (žganja), nekateri pa tudi čaj, če so želeli. V tistih časih

prava (turška) kava ni bila tako popularna kot je danes, verjetno so jo pili samo bogataši. Potem so odšli kositi. Kosci so bili običajno domači delavci ali služinčad ter podnajemniki, kot so bili kočarji, mlinarji in žagarji, pomagali pa so tudi bližnji sosede. Gospodar ali kakšen starejši moški je klepal kose. Ena kosa je bila vedno za rezervo, da nobeden ni čakal na koso in tako je delo teklo tekoče. Med šesto in sedmo uro pa je bil zajtrk. Običajno je bil to domač ržen kruh, domača svinjska mast z ocvirki, navadna kava in jabolčni mošt in še kakšen šilček šnopsa. Če pa so kosili blizu domačije, pa so bili za zajtrk tudi koruzni žganci z mlekom.

Po končani košnji so kosci dobili malico, ki je bila nekoliko bolj bogata, običajno je to bil ovčji golaž ali kisla svinjska juha, zraven pa še štrudelj ali buhtelnji. Vse to jim je zelo teknilo in so vse z užitkom pojedli. Po malici so običajno ostali še nekaj časa skupaj in prepevali. Kljub težkemu fizičnemu delu so bili dobre volje. Običajno je vsak kosci dobil pušelj za klobuk iz domačega vrta, te je naredila in razdelila običajno mlada hčerka ali pa služkinja-gospodinjska pomočnica.

Ko se je rosa nekoliko osušila, so prišle grabljice in začele trositi rede in grabiti izpod drevesnih senc. Domači moški in podnajemniki so šli pomagat trositi travo, takrat se je namreč delalo vse ročno. Sledilo je opoldansko kosilo, ki je bilo sestavljeno iz običajne domače hrane, najprej so postregli svinjsko juho iz prekajenega mesa z različno zakuho, nato prekajeno meso s krompirjem in solato. Po kosilu so vsi šli obračat pokošeno travo. Življenje v naravi je bilo zelo lepo in veselo. Po dveh dneh lepega sončnega vremena so začeli voziti suho krmo domov, in to s konji ali z voli. Vse so nakladali ročno na vozove ali gare. Po končani košnji je bil tako imenovani likof, danes temu rečemo kar piknik. Tudi v tistih časih so ljudje znali ljudem kaj lepega pripraviti za zaključek dela, da so se razveselili in dali duška svojemu življenju. Daleč naokrog se je slišalo vriskanje ali jodlanje, da so sosede bili seznanjeni o zaključku dela. Današnji človek si ne more zamisliti, da so ti ljudje kljub težkemu delu bili tako veseli.

Sedaj je košnja na kmetijah popolnoma drugačna. Prvo košnjo opravijo že do konca maja. Nič ne sušijo, ampak vse silirajo v visoke silose in zato za njih ni več tako pomembno zelo vroče in sončno vreme. Pomembno je, da je suho.

Kosijo običajno kar s traktorji, obračajo strojno in čez en dan s traktorskim priključkom naredijo riže (vrste) ter z nakladalko poberejo in odpeljejo domov in s siloreznicno zmečejo v silos ter potlačijo, tako je prva košnja končana. Nekateri, če

9. KOMBINACIJSKA KRIŽANKA: STOLETNA LIPA.

117.

8. SEŠTEVALNA PIRAMIDA: 8, 8, 9, 5, 3, 16, 17, 14, 8, 33, 31, 22, 64, 53;

Inter, 15. kočar, 16. ihar, OBČINSKI URADNIKI.

7. PAKOVA MREŽA: 1. odbor, 2. bager, 3. Čakov, 4. iglar, 5. nemir, 6. safir,

tiva, vrtica, arkada, Nakalu, MATEMATIKA.

6. ZLOGOVNI TRAK: Romano, grnada, Azleki, Detela, pomada, Tamara, ak-

5. REBUS: T v Ka na L = TV KANAL

4	5			
3	+	4	+	2
:				
4	:	2	-	1
x				
3	x	3	-	2
=7				

4. VSTAVITE ŠTEVILKE:

radika, svarilo, Julijci, ocvirke, ANDERSENOVE PRAVLJICE.

3. IZPOLNJEVANJE: Alergen, odlomek, rahitis, jelšane, oždrav, Gestapo,

senik, JOŽE JAVORNIK

2. STOPNIČKE: 1. Jonathan, 2. rženjak, 3. kajakaš, 4. vojvoda, 5. interna, 6. Av-

1. POJDI PO SLEDI: POHOD NA LOVRENŠKA JEZERA

REŠITVE

jim vreme dopušča, tudi določen del košnje posušijo, skockajo in zapeljejo domov. Kajti za mlada teleta in za telitvene krave morajo imeti nekaj suhega sena. Kocke delajo s strojem, ki je prikljucek traktorja. Drugo košnjo okoli 15. julija včasih tudi posušijo, saj je vreme takrat najbolj vroče. V primeru slabega vremena pa zbalirajo, vse to naredi en sam človek s strojem. Marsikje pa nato sledi še tretja košnja po 25. avgustu, iz te košnje naredijo ležeči silos, ki ga s traktorjem potlačijo in s folijo pokrijejo, da zori do zime. To najprej porabijo za krmo živini.

Sedanja košnja je popolnoma drugačna od nekdanje. Ni potrebno več toliko ljudi. Tudi mleko danes ni več tako kvalitetno, kot je bilo nekoč s suho krmo. Meso nima več tiste kakovosti in zato tudi goveja juha ni več »juha«, saj je vse preveč umetno.

Zaradi vseh sodobnih pripomočkov in različnih kriterijev bo zarastlo mnogo strmih travnikov in robov. To je pač prinesla sodobnost. Govorijo, da je toliko brezposelnih ljudi, nihče pa takega kmečkega dela noče več opravljati. Vsakemu je izpod časti prijeti za to delo, ampak rajši mladi ljudje posedajo in z alkoholom in s cigaretami zastrupljajo sebe in okolico.

Še marsikaj bi bilo potrebno o tem temeljito razmisliti, ali ljudje res raje jedo, kar je na umetni način pridobljeno. Blagor tistim, ki se zavedajo biološke hrane. Žalostno je, da mnogi do tega spoznanja nočejo priti. Tudi kmetijski inženirji se ne trudijo, posipavajo umetna gnojila vse povprek in ob vsakem času. Zaradi tega ni več čiste in naravne vode, ne hrane in tudi ne zraka. Vse je zastrupljeno. Vse to pa samo zaradi pohlepa po denarju.

Ko o tem razmišljam, si mislim, ta svet gre v prepad. Človek je namreč spremenil božji načrt, postavil se je proti temu, kar je bilo za človeka dobro. Sodobnost je spremenila vse.

Nisem proti nobeni sodobnosti, naj pa velja za vse nas obveza in odgovornost, da spoštujemo mater naravo ter da spoštujemo vsaj naš domači slovenski svet in njegove naravne vrednote.

Delajmo tako, da bo nam in našim zanamcem lepo.

To je razmišljala in zapisala

Jerica Reflak

EKONOMSKO-PRAVNI KOTIČEK

I. VARSTVENI DODATEK

Za varstveni dodatek lahko zaprosi upokojenec-ka, če pokojnina ne presega 86.288,26 SIT, cenzus pa ne sme presegati 81.807,77 SIT na družinskega člana.

II. POGREBNI STROŠKI se poravnavajo do zneska 121.527,00 SIT, vendar je potrebno predložiti ustrezne račune. Če pa naš državljan umre v tujini in ga pripeljejo v domovino, moramo poravnati pogrebne stroške do zneska 182.290,00 SIT.

III. POSMRTNINA znaša 55.853,00 SIT in pripada zakoncu, ki ni bil samostojno zavarovan.

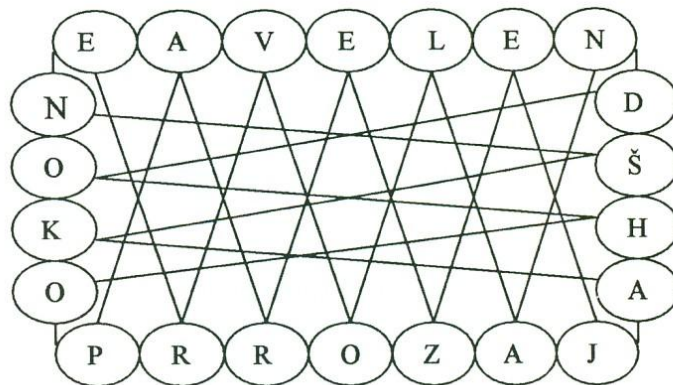
Jožef Javornik, oec.

Dragi Dedek Mraz, želim si ...

KRIŽANKE

1. POJDI PO SLEDI

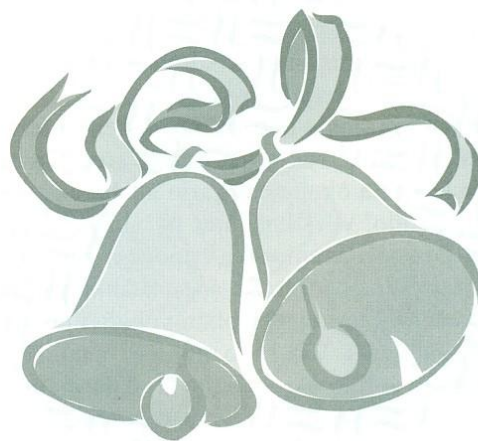

Poiščite začetek in pojdite po pravi sledi in prebrali boste stalno prireditev »Jezernikovih dni«. (Pomoč: začnite spodaj levo.)

2. STOPNIČKE

1					A	
2				J		
3						Š
4			J			
5		N				
6			S			

OPISI BESED: 1. vrsta jabolk, 2. ržen kruh, 3. športnik na vodi, 4. plemiški naslov, 5. oddelek v bolnišnici, 6. slovenski glasbenik (nekaj črk je že na pravem mestu). Na označenih stopničkih dobite ime in priimek znanega lovrenškega upokojenca.

3. IZPOLNJEVANKA

1			R			
2			L			
3			H			
4			Š			
5			Z			
6			T			
7				R		
8			R			
9	U					
10				R		

Iz črkovnih skupin:

ALER, ARI, CI, GE, GEN, HIT, IRKA, IJ, IS, JELŠA, JUL, LO, MEK, NE, OC, ODLO, OD, PO, RA, RAD, RAV, REK, STA, SV, VI, ZD sestavite besede z naslednjim pomenom:

1. snov, ki vzbuja alergijo, 2. del besedila, 3. bolezen okostja, 4. mejni prehod s Hrvaško, 5. odgovor na pozdrav, 6. tajna policija v nacistični Nemčiji, 7. gumica za brisanje, 8. opozorilo, 9. naše osrednje Alpe, 10. košček stopljene slanine (nekaj črk je že na pravem mestu).

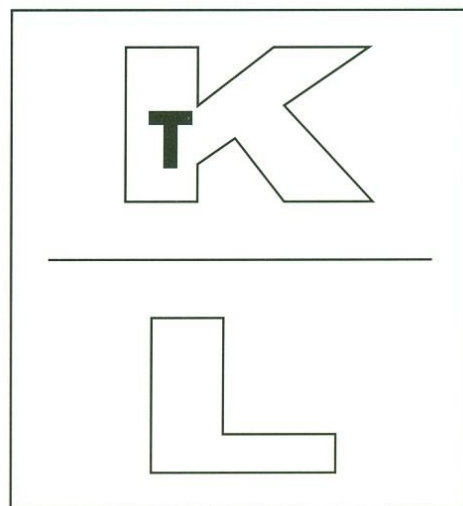
Na osenčenih poljih boste vodoravno prebrali posebnost letošnjih »Jezernikovih dni«.

4. VSTAVITE ŠTEVILKE

	x		-		=7
x		-		+	
	:		-		=1
:		+		+	
	+		+		=9
4		5		5	

Vstavite številke (vključno) od 1 do 9, da boste dobili s pomočjo že vstavljenih računskih operacij rezultate, ki so v tabeli navedeni!

5. ČRKOVNI REBUS

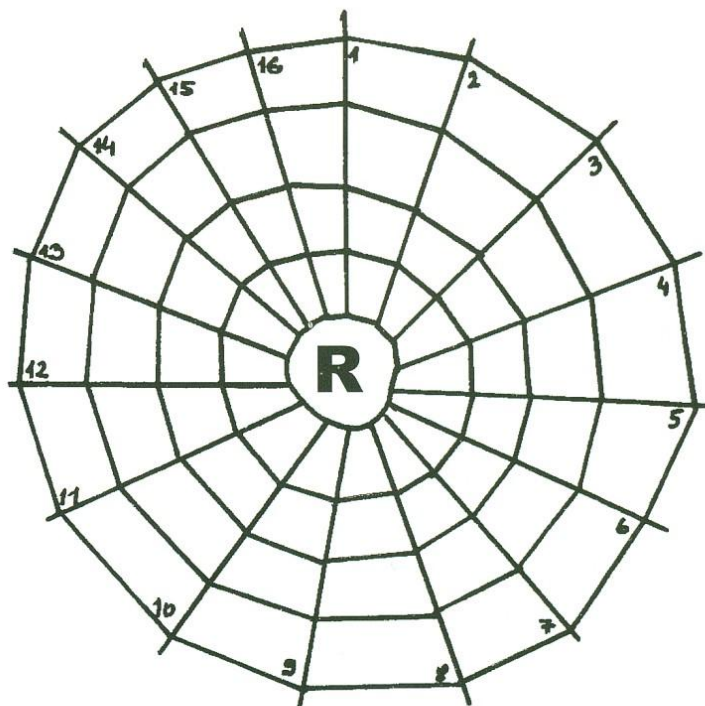
6. ZLOGOVNI TRAK

1	3	5	7	9	11	13	15	17	19
					MA				
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20

S pomočjo navedenih zlogov: ak, ar, az, da, da, da, de, ca, gr, ka, ki, la, lu, ma, ma, ma, no, po, ra, ro, ta, te, ti, tr, va – vstavite besede naslednjega pomena:

1. ital. moško ime, 3. kup lesa za sežig, 5. indijansko pleme v Mehiki, 7. slov. pisatelj (Fran), 9. kozmetično mazilo, 11. rusko žensko ime, 13. čisto premoženje, 15. spodnji del hrbtenice, 17. obokano stebrišče, 19. gora v Himalaji. Srednji zlogi so isti za oba opisa: 1 do 2, 3 do 4 ... in po vrsti prebrani pomenijo »sladko-kisla začimba« v šolskem urniku.

7. PAJKOVA MREŽA

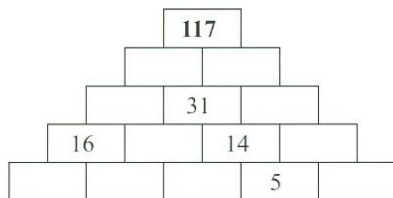

Od številke do sredine: 1. vodstvo društva, 2. gradbeni stroj, 3. gorski prelaz v Črni gori, 4. izdelovalec igel, 5. stanje notranje napetosti, 6. drag kamen, 7. pikajoči dvo-

krilec, 8. izbira, 9. zemljiška knjiga, 10. gora v Julijcih, 11. igralec, 12. smrduh, 13. bivši predsednik Egipta, 14. italijanski nogometni klub, 15. duhovščina, 16. izdelovalec irhovine.

Črke v poljih s številkami, brane od 1 do 16, vam bodo povedale, kdo je zaposlen v upravi občine.

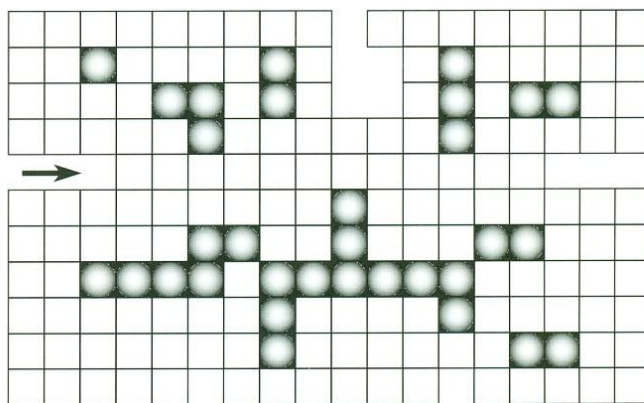
8. SEŠTEVALNA PIRAMIDA

Dve sosednji številki (števili) seštejte in vsoto napišite v polje nad njima. Postopek ponavljajte do vrha piramide. Vpisane številke (števila) naj vam bodo v pomoč.

9. KOMBINACIJSKA KRIŽANKA

Spodnje črkovne skupine s kombiniranjem vpišite vodoravno in navpično v lik. Črna polja so že označena. V posebej označeni vrstici boste prebrali lovrenško posebnost.

2 črki: AB-ČA-DO-EK-GE-IE-IG-KE-LM-LN-NE-LR-OI-OJ-RK

3 črke: AKA-ANA-API-FRA-GEM-EAK-IDA-IRA-OB-RED

4 črke: AFRA-AHAT-ATAR-CAAN-CAPA-ETNA-KAČA-KALA-LEON-NELL-OBED-SOLO-UMEK

5 črk: ADIGE-AGAMA-AKORD-ARENA-CELEA-LEGAT-NIZAM-PEHAR

6 črk: ALEPPO-IBERKA-DIADEM-OROLOG-PADOVA-PREKLA-TNALCE-TRIAD-ŠKATLA

7 črk: AUNGSAN-EKVATOR-ODDELEK-OLIGARH-VODENKA

8 črk: BOTANIKA-PEROKSID

9 črk: KOPALIŠČE-POGANJALO

Uganke sta sestavila J. in D. Fornezzi

	JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ
PO	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
TO	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
SR	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
ČE	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
PE	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
SO	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
NE	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
PO	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
TO	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
SR	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
ČE	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
PE	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
SO	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
NE	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31

**TOVARNA KOS
IN SRPOV d.o.o.**

Bukev d.o.o.
Lovrenc na Pohorju

Podjetje deluje na naslednjih tržno-proizvodnih programih:
KOSE, SRPI IN REZILA
LOPATE, SEKIRE, KRAMPI, TESLA, MOTIKE
IN VILE, VRTNO, GOZDARSKO
IN HIŠNO ORODJE, ODKOVKI,
ROČAJI in OSTALI LESNI IZDELKI.

*Vsem poslovnim partnerjem,
sodelavcem in občanom,
želimo vesele praznike
in srečno novo leto 2006!*

Predelava lesa ŠUMER s.p.

Kovaška cesta 60, 2344 Lovrenc na Pohorju
Telefon: 02/671-95-83, GSM: 041/731-548
Fax: 02/671-95-84, e-pošta: sumer@siol.net

Nudimo vam izdelavo in montažo
stenskih oblog, ostrešij ter lesne embalaže
(zaboji za jabolka, palete).

Cenjenim kupcem želimo veliko uspeha in sreče v novem letu 2006!

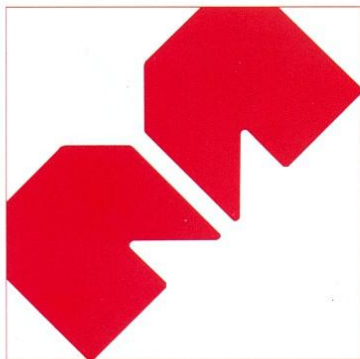
Katka

zavarovalna agencija

Dušan FORNEZZI, univ. dipl. ing.

Spodnji trg 19, 2344 Lovrenc na Pohorju
fax: 02/675-70-60, GSM: 041/705-470

VSEM SREČNO 2006

Mercator
Mercator SVS, d.d. Ptuj

ZASEBNA AMBULANTA
splošne medicine

Franc BEIGOT, dr. med.
specialist splošne medicine

Slovenski trg 4, 2352 Selnica ob Dravi
tel.: 02/671-04-11, fax: 02/671-04-10
e-pošta: f.bt@siol.net

PAPIRNICI & CVETLIČARNA
BAMBI-NOVA d.o.o.

LJUBEC BRANKO

Lovska pot 13
2344 Lovrenc na Pohorju
Telefon: (02) 671-90-19, 671-90-20

RADA KOZIKAR
Spodnji trg 2, Lovrenc na Pohorju
tel.: 02/675-45-01 (doma)

MOŠKO
IN ŽENSKO
FRIZERSTVO

Vsem strankam želim vesele božične praznike
in srečno novo leto 2006.

STRDIN MILOŠ s.p.
2344 Lovrenc na Pohorju
Spodnji trg 53
www.sgdstrdin-sp.si

PETNAJST LET

STRDIN MILOŠ s.p.
2344 Lovrenc na Pohorju
Spodnji trg 53
tel.: 02/675-07-10, fax: 02/675-07-11

IZDELUJEMO:

- cementne estrihe
- cementno vezane industrijske pode
- epoksidne in poliuretanske ind. pode
- tiskane betone

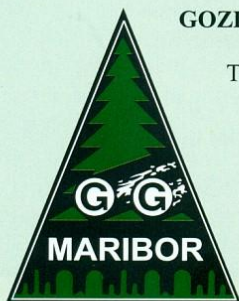
MESARIJA JAVORNIK

Gornji trg 40, Lovrenc na Pohorju
Telefon: 02/675-14-71

Odpiralni čas:
vsak dan od 8. do 13. ure in v sredo
ter petek še od 15. do 17. ure

Nudimo vse vrste mesa in mesnih izdelkov.

Cenjenim kupcem • strankam
želimo vesele božične praznike
in veliko uspehov in sreče
v novem letu 2006.

GOZDNO GOSPODARSTVO MARIBOR, d.d.
Tyrševa ulica 15, 2000 MARIBOR
Tel.: (02) 234-13-11, fax: (02) 234-13-34

s svojimi organizacijskimi enotami
LOVRENC NA POHORJU, Sp. trg 66, 2344 Lovrenc
tel.: (02) 630-02-00, fax: 02/630-02-04
SLOVENSKA BISTRICA
Kolodvorska 35b, 2310 Slovenska Bistrica
tel.: (02) 805-15-00, fax: 02/805-15-04
PTUJ, Rogozniška c. 12, 2250 Ptuj
tel.: (02) 798-04-00, fax: 02/798-04-04
MARIBOR, Limbuško nabrežje 15, 2341 Limbuš
tel.: (02) 480-31-00, fax: 02/480-31-12
TRGOVINA IN SERVIS LIMBUŠ
Limbuško nabrežje 15, 2341 Limbuš
tel.: 02/480-31-00, fax: 02/480-31-12
TRGOVINA PRI ŽAGI LENDAVALA
Kolodvorska ulica 6, 9220 Lendava
tel.: 02/577-68-30, fax: 02/577-68-35

- ODKUPE IN PRODAJA OBLI LES,
- IZVAJA GOZDARSKA DELA V DRŽAVNIH GOZDOVIH SEVEROVZHODNE SLOVENIJE,
- NA ŽELJO LASTNIKOV GOZDOV IZVAJA STORITVE TUDI V NJIHOVIH GOZDOVIH,
- GRADI IN VZDRŽUJE GOZDNE KOMUNIKACIJE IN DRUGE OBJEKTE,
- PRODAJA GOZDARSKO OPREMO IN ZAŠČITNA SREDSTVA,
- VZDRŽUJE GOZDARSKO MEHANIZACIJO.

**Potrebujete premoženjsko
zavarovanje z osebno in
pravno asistenco?**

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO

080 19 20 www.opa.si

Lau Rena

trgovina in storitve
Renata Šiker s.p.
Glaserjev trg 5, 2311 Hoče
p.e. CVETLIČARNA LOVRENC
Gornji trg 40, 2344 Lovrenc

IZDELAVA VENCEV, NAGROBNIH ARANŽMAJEV, PRODAJA
SVEČ, LONČNIC, REZANEGA CVETJA, DARILNI BAZAR ...

NAROČILA NA TELEFON: 051/602-890, 051/305-924
E-mail: peter.smid@amis.net

Manfreda s. p.

Transportno podjetje
v domačem in mednarodnem prometu

Kovaška cesta 22, Lovrenc na Pohorju
Telefon: 02/675-22-31, Fax: 02/675-22-30

Priporočamo se za uspešno sodelovanje.
Vsem poslovnim partnerjem in sodelavcem
želimo srečno in uspešno novo leto 2006.

**GLASILU SREČNO
NA POT!**

**Jožef Javornik
ekonomist**

**Vrtna ulica 8
2344 Lovrenc na Pohorju
Tel.: 02/675-28-71**

PRISRČNA ZAHVALA

V imenu Društva upokojencev Lovrenc na Pohorju in v imenu uredniškega odbora se globoko zahvaljujem vsem sponzorjem in donatorjem za oglase, saj ravno Vi nam omogočate vsakoletno izdajo časopisa Upokojenec.

Predsednik DU in uredniškega odbora
Jožef Javornik

Hkrati Vam iz srca želimo zdravo, srečno in poslovno uspešno
novo leto 2006.

GLASILO LOVRENŠKI UPOKOJENEC IZDAJA:

DU Lovrenc na Pohorju, urednik Jožef Javornik, oec., lektorica prof. Barbara, za korekturo Dušan Fornezzi, učitelj, članica uredniškega odbora Lojzka Šumer. Založba: DU Lovrenc na Pohorju. Za založbo in pripravo za tisk Jožef Javornik. Tisk: Dravska tiskarna Maribor. Naklada: 400 izvodov, december 2005.

**Moja vnukinja ni še nikoli
pomislila na rentno varčevanje.**

anima

*Zato sem
nanjo
pomislila jaz.*

Rentno varčevanje

 Nova KBM d.d.

Nova KBM d.d., Ulica Vika Kratkega 4, 2000 Maribor